

MAGYAR BANKSZÖVETSÉG

BESZÁMOLÓ

***A MAGYAR BANKSZÖVETSÉG 2006. ÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL***

BUDAPEST, 2007. ÁPRILIS

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	4
I. A GAZDASÁG ÉS A BANKSZEKTOR FEJLŐDÉSE 2006-BAN	8
II. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG, ÉRDEK ÉRVÉNYESÍTÉS	13
1. Uniós pénzügyi normatívák adaptációja.....	13
1.1 PM tervezet a CRD-vel kapcsolatos jogalkotásra	13
1.2 A CRD-vel kapcsolatos törvénymódosítások és az új hitelezési kormányrendelet tervezet.....	13
1.3 A PSZÁF validációs kézikönyv tervezete.....	14
1.4 A CRD adaptálását elősegítő bankközi működési kockázati adatbázis.....	14
2. A stabilizációval, szerkezeti reformokkal összefüggő kérdések.....	15
2.1 Adóváltozások, az Új egyensúly programja.....	15
2.2 Hitelintézeti járadék, banki különadó	15
2.3 Kamatadó	16
2.4 Az államháztartás egyensúlyát javító intézkedéscsomag – alkotmánybírósági beadvány	16
2.5 A nyugdíj-előtakarékossági számlákkal (NYESZ) kapcsolatos adóztatási és egyéb nyilvántartási kérdések	17
2.6 A 2007. évi adótörvény változásokkal kapcsolatos bankszövetségi javaslatok.....	17
2.7 A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló törvény módosítása.....	18
3. Uniós forrásokhoz kapcsolódó tevékenység.....	19
3.1 Gazdaságfejlesztési programok	19
3.2 Kis- és középvállalatok finanszírozása	19
3.3 A mezőgazdaság hitelezése	20
4. EPC-SEPA szervezet.....	20
5. Egyéb szakmai tevékenység.....	21
5.1 Bankszövetségi indítványok a számviteli szabályok módosítására.....	21
5.1.1 Szállítósos repo ügyletek elszámolása	21
5.1.2 Devizahitelek árfolyamvesztésének elhatárolása.....	21
5.1.3 A hitelintézetek könyvvezetésére vonatkozó kormányrendelet módosítása	21
5.2 Az adatszolgáltatással összefüggő javaslatok	22
5.2.1 A jegybanki adatszolgáltatással összefüggő változások	22
5.2.2 A 2007. évi PSZÁF adatszolgáltatás véleményezése	23
5.3 A hitelintézeti törvény hitelinformációs rendszerrel kapcsolatos módosításának alkalmazása	23
5.4 Részvétel a láncartozások felszámolására felállított kormányzati munkacsoport munkájában	23
5.5 Az ingatlan nyilvántartással összefüggő kérdések	24
5.6 Az önkormányzatok elővásárlási joga a bírósági végrehajtási törvény alapján.....	24
5.7 Lakásért életjáradék	25
5.8 Az állami kezességvállalás rendje	25
5.9 Alkotmánybírósági határozat	25
5.10 Az adatvédelmi biztos direkt marketing célú adatkezeléssel kapcsolatos állásfoglalása	26
5.11 Inkasszó hamis bírósági ítélet alapján.....	26
5.12 Elidegenítési és terhelési tilalom földhivatali bejegyzése.....	26

III. BANKSZÖVETSÉGI RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK	28
1. Bankszövetségi konferencia a Basel II és a Nemzetközi számviteli sztenderdek (IFRS) kapcsolataról	28
2. Konzultáció az ügyfél-tájékoztatás uniós szabványához való csatlakozásról	28
3. Az Országgyűlés Rendészeti és Honvédelmi Bizottságának kihelyezett ülése	29
4. Bankszövetségi munkacsoportok ülései	29
4.1 A Kommunikációs Munkabizottság ülése	29
4.2 Bankbiztonsági munkacsoport.....	29
4.3 Fraud Fórum	30
5. Bankkártya Fórum	31
6. Nemzetközi zálogjogi szeminárium	31
7. Konzultáció az új Polgári Törvénykönyv vitára bocsátott első két könyvről	31
8. Bankvezetők vacsorája	31
IV. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK.....	32
1. Bankfelügyeleti Bizottság - tőke megfelelési munkacsoport.....	32
1.1. A tőke követelmény direktíva (CRD) bevezetése	32
1.2 Az összeolvadások és felvásárlások felügyeleti engedélyezésével kapcsolatos direktíva-módosítások.....	32
1.3 CEBS.....	32
1.4 A nemzetközi tőkeegyezménnyel (Bázel II) kapcsolatos USA-beli fejlemények.....	34
1.5 A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) dokumentumok	35
2. Számviteli Bizottság	35
3. Adózással foglalkozó bizottság.....	36
4. Fizetési Rendszerek Bizottsága (PSC).....	37
5. Kommunikációs Bizottság	38
6. Szociális Ügyek Bizottság	38
7. Lakossági Bankügyek Bizottság	39
8. Bankbiztonsági munkacsoport	39
V. EGYÉB.....	41
1. Együttműködési Szerződés az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvánnyal	41
MELLÉKLET	42

BEVEZETŐ

A magyar gazdaság az ezredforduló után letért a fenntartható növekedési pályáról. Ez elsősorban annak a következménye volt, hogy a költségvetés kiadásai erőteljesen növekedtek. **A többletkereslet növekedését 2004-2005-re nagy erőfeszítésekkel sikerült valamelyest megfékezni** és visszaállítani a beruházások és az export hajtóerején alapuló fejlődést. **Fordulat azonban nem következett be a gazdaság stabilizálásában, a gazdaságpolitika hitelességének helyreállításában.** A deficit szerény szűkítése a jövőt terhelő determinációk növekedése, a költségvetési elszámolások áttekinthetlenebbé válása, a kvázi fiskális tranzakciók expanziója árán valósult meg.

A kormány 2005-ben, abból kiindulva, hogy átütő erejű reformok megvalósítására az új választásokig már nincs elegendő idő, meghirdette a 100 lépés programját. Ez a holtpontról való kimozdulás meglehetősen kockázatos esélyét hordozta magában. A javaslatok, illetve a döntések céljai jórészt racionálisak (a gazdaság kifejlesztése, aktivitás ösztönzése, biztosítási elemek lépésről-lépésre való megjelenítése az egészségügyben, a családtámogatás átalakítása, a tőkejöveldelmek adóztatása felé az első óvatos lépések megtétele stb.) voltak. A makrogazdasági helyzetben azonban alapvető változást nem eredményezhettek, miközben a tényleges helyzet komolyságát a 100 lépés program a közvélemény előtt jórészt elfedte.

Az államháztartás **éves hiánya**, és magas szinten stabilizálódott finanszírozási szükséglete egyértelműen azt jelezte, hogy az államháztartási rendszer nem hatékonyan működik, az alkalmazott költségvetési megtakarítási eszközök az egyensúly helyreállítása szempontjából döntőrészt hatástalanok voltak.

A magyar gazdaságban a GDP arányos államadósság évek óta nő, ami annak a következménye, hogy a költségvetési hiány az inflációhoz, a kamatlábhoz és a növekedési ütemhez képest is magas. A növekvő költségvetési hiány alapvetően a gazdaság strukturális problémáiból ered:

- A nyugdíjkorhatár 1990 utáni emelése nem oldotta meg tartósan a nyugdíjrendszer alapvető gondjait. A kialakult kereső-eltartott arány mellett a nyugdíjrendszer folyamatosan növeli a költségvetési hiányt.
- Helytelen volt 2002-ben a költségvetési szféra béreinek olyan mértékű emelése, amelynek nem voltak meg az anyagi feltételei.
- Az egészségügy finanszírozási igénye (s ezzel párhuzamosan a költségvetési hiány) úgy nő, hogy közben a biztosítottak egészségi állapota romlik.
- Az oktatás állami támogatásától elvárható, hogy az mind az egyén, mind az ország versenyképességét növelje. Az ország egyes régióiban a rendkívül alacsony foglalkoztatottsági szint egyik oka, hogy kevés a jól képzett szakmunkás, miközben egyes egyetemeken olyan diplomát (sok esetben sokadik diplomát) lehet szerezni, amellyel a munkapiaci esélyek számottevően nem javulnak.

A Magyar Bankszövetség az elmúlt években több alkalommal figyelmeztetett arra, hogy a gazdaság pénzügyi egyensúlya nagymértékben romlik, amelyet megfontolt és határozott intézkedésekkel helyre kell állítani. Ebbe a körbe tartozónak tekintettük az államháztartás konszolidálását, illetve tágabban értelmezve a gazdaságpolitika **hitelességének a helyreállítását**. Ennek érdekében szükségesnek tartottuk az államháztartási **törvénynek, a költségvetés végrehajtásáról** rendelkező részének olyan **megerősítését**, amely egy szabálykövető, szigorúbb költségvetési gazdálkodást kényszerít ki, továbbá, az államháztartás

összes alrendszerére és az alrendszerek által működtetett **intézményre kiterjedő átvilágítást**, a működési hatékonyság pontos felmérését, a teljesítménymérést célzó követelményrendszer bevezetését. Ez alapozhatja meg ugyanis a szerkezeti reformokat, a többi között az **önkormányzati** feladatelosztás és finanszírozás, a közigazgatási struktúra átalakítását. Emellett elengedhetetlennek tartottuk a költségvetés **bevételtermelő** képességének a javítását, az adó- és járulékalapok szélesítése, a meglévő **adóterhek** fokozatos csökkentése mellett, valamint a költségvetési kiadások GDP arányos mérséklését, a **közfeladatokat** ellátó intézmények feladatainak és számának átfogó ésszerűsítését.

A fenntartható gazdasági növekedési pályára való visszatérés követeli meg az államháztartás fő alrendszereinek átfogó korszerűsítését, a tovább már nem halasztható államháztartási reformok folytatását az egészségügy, a nyugdíjrendszer, a közlekedésfinanszírozás, az önkormányzati rendszer, a közszolgáltatás stb. területén. A rövidtávon áldozatokat követelő reformok sikeres véghezviteléhez a politikai erők céltudatos és kompromisszum-kész, több cikluson átívelő együttműködése szükséges.

A **Magyar Bankszövetség** 2006 elején ezért határozottan azt javasolta minden, az ország fejlődéséért felelősséget érző **politikai erőnek**, hogy **haladéktalanul állapodjanak** meg a közigazgatás, az önkormányzati rendszer, az egészségügy, a jövőben elérendő adószint és struktúra, valamint az oktatás stratégiai kérdéseiről, és a választásokat követően az új kormány ennek alapján kezdje meg a részletek kidolgozását, és a változtatások végrehajtását. A felsorolt kérdésekben lehet és kell is társadalmi és szakmai konszenzust létrehozni, amihez a Magyar Bankszövetség felajánlotta **szakmai támogatását**.

Az egyre duzzadó, ezért a kormányzat manőverezési terepét szűkítő determinációkon túl a leginkább nyugtalanító jelenségnek a **hitelesség meggyengülését tartottuk mind a fiskális, mind pedig a monetáris politika tekintetében**. Az ország kiegyensúlyozott fejlődéséhez - a költségvetési konszolidáció mielőbbi megkezdése mellett – nélkülözhetetlennek tűnt a költségvetési reform monetáris politika által történő támogatása; a fiskális és monetáris politika összehangolása, hitelességük helyreállítása.

A bankszféra az euró övezethez való mielőbbi, ésszerűen elérhető időpontban való csatlakozást támogatta, ami erősítheti a gazdaságpolitika hitelességének javítására irányuló kényszert; a fenntartható növekedéssel összhangban lévő gazdaságpolitikai kiigazítás szükségességének felismerését.

Megfelelő kiadási szerkezet és alacsonyabb újraelosztási hányad mellett egy gyorsabb konvergencia nem szükségszerűen jelent alacsonyabb gazdasági növekedést, sőt megfelelő implementáció esetén a stabilitás, a várakozások kedvező alakulása, a versenyképesség és így a beruházások növekedése révén növeli a gazdasági kibocsátást. Erre jó példával szolgál néhány, korábban az EU periférián lévő, később az euró övezethez csatlakozott gazdaság. A mai világgazdasági feltételrendszerben a fiskális és a monetáris politika közötti összhang megteremtése, azok egymást erősítő hatása egyre fontosabbá válik, s ez az euró bevezetéséhez szükséges feltételek kialakításához is nélkülözhetetlen. A keretfeltételek akkor tarthatóak fenn, ha a monetáris és a fiskális politika közötti koordináció hatékony.

Mivel 2006 elejére világossá vált, hogy az egyensúly helyreállításának megkezdése - legkésőbb az országgyűlési választások utáni hetekben-hónapokban – elkerülhetetlen, az évek alatt felgyülemlett problémák rendezésére a kormány kidolgozta az „Új egyensúly” programot. Az államháztartási egyensúly javításához, a konvergencia programban vállalt

kötelezettségek teljesítéséhez a **Bankszövetség az Új egyensúly programot kiinduló intézkedés csomagnak tekintette**. A program céljával egyetértettünk, a kidolgozott eszközrendszer azonban nem tartottuk elégségesnek, egyes elemeiben alkalmasnak a cél elérésére. A bejelentett terv ugyanis jórészt csak rövidtávú intézkedéseket tartalmazott. Némelyik intézkedés szakmai megalapozottsága sem tűnt megfelelőnek, s pontosan az sem volt megítélhető, hogy az elképzelt lépések összességükben milyen mértékű költségvetési kiigazítást eredményeznek. A tartós pénzügyi stabilizáció legfontosabb alkotóelemei, a strukturális reformok, hiányoztak a programból.

Annak ellenére, hogy a vártnál nagyobb megszorító csomag került bejelentésre, szerkezete nem igazán tűnt megfelelőnek, túlzottan nagy arányt képviselnek a költségvetés bevételi oldalát érintő intézkedések a kiadási oldalt érintőekkel szemben. A teljes adóterhelés nagy részét viselő szűk adófizető réteg terheit tovább emelve fokozódhat az adóelkerülés, és tovább mérséklődhet a foglalkoztatottság.

A kiadás oldali korrekció ugyanakkor a fogyasztói ártámogatások kivételével csekély, és nem kezeli a hiány újratermelődését okozó strukturális folyamatokat.

A nyugdíjrendszer, az egészségügy és az oktatás reformjával kapcsolatban kialakulatlanok tűnt a kormányzati koncepció, a közigazgatási intézményi összevonásokon elérhető 30 milliárd forint körüli megtakarítás pedig elhanyagolható a teljes kiigazításhoz képest.

A nemzetközi tapasztalatok szerint a túlnyomó többségében bevételnövelésen alapuló korrekciók hosszabb távon nem sikeresek, mert a magas és egyenlőtlen adóterhelés miatt a választások közeledtével a csomag felpuhul. Az elvonások közel 70%-a a háztartások rendelkezésre álló jövedelmét csökkenti. Fennáll annak a veszélye, hogy a jövedelem elvonás nagyobb részben *a megtakarítások csökkenésében csapódik le a fogyasztás visszafogásával szemben*.

A vállalati szektort érintő nagyobb tételeket a tételes EHO megtartása, és a 4%-os szolidaritási adó bevezetése, valamint a tervezett 5 százalékpontos munkáltatói TB járulék csökkentés elhalasztása jelentik. A kiszámíthatatlan gazdálkodási és szabályozási környezet miatt emelkedő elvárt tőkeköltség és a belső keresletszűkülés miatt azonban ennél magasabbak a szektort terhelő közvetett hatások.

A kormány stabilizációs csomagja egyaránt szűkítően hat a lakossági fogyasztásra és a vállalatok beruházási lehetőségeire. Ez rövidtávon a növekedés lassulásával jár, és a visszaesés mértéke függ a hitelfelvételi lehetőségek alakulásától is. Ez a belföldi infláció gyorsulásával emelkedő hazai kamatszint következtében kedvezőtlen helyzetet teremthet.

Kérdéses, hogy a fő célt, a tartós egyensúlyjavulást milyen növekedési áldozat mellett lehet elérni.

A 2006-ra tervezett deficitcsökkenés éves szintre kivetítve elérte a GDP 4%-át, 2007-ben pedig a 3%-ot. Bár a kormányzat az adóemelés és kiadáscsökkentés arányánál 50-50%-ot kíván elérni, eddig a megszorításokban az adónövelő intézkedések játszották a nagyobb szerepet. A „politika magán kezd” nevű program hozadéka 2006-ban teljes egészében ingatlanértékesítésből származott, 2007-2008-ban a további megtakarítások már az igazgatási költségek leszorításából és átszervezésekben adódnak, amelyek előkészítettsége, részben jogi feltételei hiányosak. Az egyensúly javítás egyik eleme a tartalékok 2006. évi zárólása volt,

ami a korábban megszokott gyakorlat szerint jelentős részben az adott évi döntések pénzügyi következményeinek következő évre való áttolását jelenti („puha megtakarítás”). A másik jelentős egyensúlyjavító blokk az energiaár-emelés. A gázárak átlagosan 30%-kal emelkedtek, a villanyáram 10-14%-kal drágult. A további tételek - a gyógyszerkassza 40 Mrd Ft-os megszorításától eltekintve - zömében adójellegű tételek, amelyek nagyobb mértékben a lakosságot terhelik, de azért nem elhanyagolható többletterheket jelentenek a vállalatok számára is. A változások karaktere olyan, hogy alapvetően bevételnövelő beavatkozásokra koncentrálnak; a reformok - amelyeknek gondoskodniuk kellene arról, hogy az elért egyszeri megtakarítások reprodukálódjanak, tartóssá válhassanak - még bizonytalanok.

I. A GAZDASÁG ÉS A BANKSZÉKTOR FEJLŐDÉSE 2006-BAN

A GDP 2006-ban közel olyan ütemben (kb. 3,9%-kal) nőtt, mint a megelőző évben. A belföldi felhasználáson belül a fogyasztás növekedési üteme nagyjából változatlan maradt, a beruházások üteme viszont lefékeződött. A külkereskedelmi egyenleg, a kedvező külső konjunktúrának és az export dinamikus bővülésének köszönhetően, javult. A fogyasztói árak alakulására elsődlegesen az energiaárak és az ÁFA kulcs emelése hatott, így az infláció üteme az év utolsó hónapjaiban gyorsult, s az év átlagában 3,9%-ot tett ki. Az árfolyam 2006 második felében 10%-kal gyengült, majd 2007 elejére visszaerősödött arra a szintre, amelyben - csekély ingadozásokkal - 9 éve tartózkodott. A nettó keresetek 7,7%-kal, reálértéken nagyjából a GDP-vel azonos ütemben bővültek.

Az aktivitási ráta változatlanul alacsony (55,3%) maradt, a munkanélküliség 0,3% ponttal, 7,5%-ra emelkedett az előző évhez képest.

Az államháztartás hiánya 2006-ban elérte a GDP 9,6%-át, részben a kiadási oldal néhány tételének (gyógyszerár-támogatás, nyugdíjkiadások) tervezettnél nagyobb növekedése, részben exogén tényezők (az importgáz árának növekedése, kedvezőtlen árfolyam alakulás) miatt.

A bankszektor teljesítménye 2006-ban

2006-ban az üzleti bankok száma 34-ről 37-re nőtt, a hitelintézetek száma viszont, a takarékszövetkezeti összeolvadások folytán, csökkent. Pénzügyi vállalkozás hitelintézetté való átalakulására, valamint külföldi székhelyű pénzügyi intézet fiókalapítására, új pénzügyi intézet alapítására egyaránt volt példa.

Az egy millió főre jutó bankok száma tekintetében a hazai 3-4 bank/millió fő jó közepes értéknek számít, s viszonylag közepes koncentrációt jeleznek más mutatók is. Jelenleg az első hét bank (OTP, K&H, MKB, Erste, CIB, Raiffeisen, UniCredit,) adja az összesített mérleg főösszeg 70%-át, az ún. Herfindahl index, (ami a hitel- vagy a mérleg főösszeg részarányok négyzetének összege szorozva 10000-rel) a hazai bankpiacon jó ideje közepes koncentrációt mutat, mivel értéke 1000 alatti.

A pénzügyi közvetítés mélysége 2006-ban tovább nőtt. Az összesített mérleg főösszeg/GDP arány a 2002. évi közel 60%-ról a 2006. évre közel 90%-ra emelkedett. Az ügyfélhitelek (nem pénzügyi vállalatok + háztartások hitelei) a GDP arányában a 2002. évi 26%-ról 2006-ra 43%-ra emelkedtek (a 2006. évi GDP adatok becslések). A pénzügyi közvetítés mélysége tekintetében azonban a 2006. évi fejlődés ellenére jelentős az elmaradásunk, mind a nyugat-európai, mind pedig több térségbeli országhoz (pl. Lettország, Észtország, Szlovénia) képest.

A kereskedelmi bankok tőkeereje 2002-2006 között lényegében megduplázódott (888 Mrd Ft-ról 1819 Mrd Ft-ra), a 2006. évi növekedés több mint 20% volt. Reálértékben a bankok saját tőkéje 4 év alatt mintegy 70%-kal bővült. A banki mérleg főösszeg, hasonlóképpen 70%-kal emelkedett reálértéken, az ügyfélhitelek reáldinamikája ennél nagyobb, közel 90% volt az elmúlt 4 évben.

A hitelintézeti rendszerben foglalkoztatottak száma az utóbbi években - szemben a korábbi évek tendenciáival - folyamatosan nőtt a hálózatbővítés illetőleg a lakossági üzletág fejlesztése folytán. Az előző évhez képest 2006-ban mintegy 8%-kal bővült a foglalkoztatottak száma. Az egy alkalmazottra jutó hitelállomány reálértéken az utóbbi négy évben 63%-kal növekedett, ami a jövedelmezőség javulásának egyik lényeges összetevője.

A bankok tőkével (saját tőke + alárendelt kölcsöntőke) való ellátottságát, pontosabban a kockázattal súlyozott eszközökhöz képesti tőkeellátottságot mutatja a fizetőképességi mutató. A bankok átlagosan 2006-ban is jelentősen a 8%-os követelmény felett teljesítettek, bár a nagyobb bankok esetén kisebb volt az eltérés a tényleges és a kötelező érték között, úgy tűnik, a kisebb bankok, a minimális 2 Mrd Ft-os tőkeigény mellett nem tudták kihasználni a hitelnyújtási lehetőségeket. Ebből adódóan magas lett a fizetőképességi mutatójuk és alacsonyabb a profitrátaik. 2006-ban a nagybankok fizetőképességi mutatója 9,8 % volt, a középbankoké 17,1 %, a kisbankoké 21,9 %, (a ROE szerinti sorrend ennek éppen a fordítottja volt).

A bankrendszer összefoglaló adatai

	2002	2003	2004	2005	2006
Bankok száma (db)	39	36	35	34	37
Saját tőke év végén (Mrd Ft)	888	1071	1262	1433	1819
Mérleg-főösszeg év végén (Mrd Ft)	10196	12861	14912	17559	20838
Fizetőképességi mutató (%)	12,2	11,1	11,6	12,0	11,3
Átlagos állományi létszám (fő)	26 947	27 163	27 190	28 826	31 227

A nagyvállalati hitelek 2002-2006 között 44%-kal bővültek, alig valamivel gyorsabban, mint a folyóáras GDP. Ez azt jelenti, hogy a nagyvállalatok már 2002-ben elérték a számukra kívánatos finanszírozási szerkezetet, és a bankhiteleket csak azzal arányosan növelték, ahogy kibocsátásuk, eszköz- és tőkeállományuk növekedett. Egyéb felmérésekből ismert, hogy a hazai nagyvállalatok jórészt (mint a bankok is) külföldi tulajdonban vannak, hitelfelvételük mintegy fele részben történik magyar bankoktól, másik részük külföldi banktól (például az anyavállalat finanszírozójától az anyavállalat székhelyén). Ebből az következik, hogy a későbbiekben sem számolhatunk azzal, hogy a nagyvállalatok magyar bankoktól történő hitelfelvétele jelentősen meghaladja a folyóáras GDP dinamikáját, bár a vállalati szerkezet további eltolódásával (a hiteligényes ágazatok részarányának növekedése miatt) ez sem kizárt.

A *kis- és középvállalkozások hitelállománya* 2002-2006 között 124%-kal bővült. E gyors hitelállomány növekedésnek tulajdonítható, hogy 2006-ra megfordultak az arányok: 2002-ben még a nem pénzügyi vállalatok hiteleinek kisebb része (43 %) jutott el a kkv-khoz, 2006-ban viszont már a nagyobb része (54 %). A dinamikus növekedés mögött azonban kettős jelenség húzódik meg: a kkv-k egy része az utóbbi években dinamikus módon növekedett, és ehhez hitelkapcsolataik is bővültek, a kkv-k egy nem jelentéktelen hányada azonban továbbra sem rendelkezik érdemleges banki finanszírozási forrással, ezért nehéz megítélni, hogy milyen

lesz ennek a szektornak a hitelfelvétele a későbbiekben. A hitelhez jutást a bankok egyszerűsített hitelbírálattal segítették, ami jelentős bővülést eredményezett. Ugyanakkor 2006-ban már nem nőtt 2005-höz képest a kkv-k vállalati hitel- részaránya (2005-ben is 54%-os volt), könnyen lehet, hogy amíg aktivitási rátájuk érdemben nem javul, addig a kkv-k hiteldinamikája is a folyóáras GDP-vel növekszik majd együtt. Ha azonban a jelenlegi 55%-os aktivitási ráta 10%- ponttal emelkedne (ami még mindig elég távol van az amerikai vagy skandináv értéktől) az jelentős részben a kkv foglalkoztatás felfutását és a kkv-k hitelkeresletének jelentős bővülését eredményezhetné.

A **háztartási hitelek** 2002-2006 között sokkal gyorsabban nőttek, mint a vállalati hitelek. 2006-ban a vállalati hitelállomány a 2002. évi állomány közel 180%-a volt, a háztartási hitelállomány pedig közel 360%-a, azaz a háztartási hitelek állománya kétszer olyan gyorsan nőtt, mint a vállalati hiteleké. Ezen belül a lakáscélú hitelek dinamikája a négy éves időszak során nagyjából ugyanakkora volt (2002-2006 között 3,65-szorosára duzzadtak a lakáscélú hitelek, és 3,49-szorosára a nem lakáscélú hitelek), de időben nem esett egybe a felfutásuk. A lakáscélú hitelek állománya egyetlen év (2003) alatt megduplázódott, majd a következő három év során nőtt ismét csaknem kétszeresére. Az ütemcsökkenés két tényezőre vezethető vissza: részben megszigorították a lakáshitelek állami támogatását, részben lassan telítődött a piac. Ugyanakkor egyre népszerűbbé vált az alacsony kamatozású (de árfolyamkockázatot magába rejtő) devizaalapú hitel, 2006-ban a lakáscélú forinthitel állomány nominálisan csökkent, a növekmény teljes mértékben a devizahitel (jellemzően CHF) állomány felfutásából származott.

A háztartási hitelállomány másik összetevője a nem lakáscélú hitelek állománya. Ennek növekedése a 2003. évi lakáshitel boom alatt kisebb volt, de annak lecsengését követően felgyorsult, 2005-ben és 2006-ban egyaránt kb. 50-50%-kal nőtt. A nem lakáscélú háztartási hiteleknel is a devizahitel, különösen a jelzálog-fedezettű fogyasztási hitel vált mind népszerűbbé.

A hitelállomány „devizásodása” nem magyar jelenség. Hasonló a helyzet például Lengyelországban is. A hiteleknek nagyjából egynegyede volt devizában denominálva 2002-ban és 2006-ban már közel a fele. Ha ez az ütem fent maradna, akkor a hitelek terén nagyjából akkor lépne ki a gazdaság a forintból, amikor belépne az euró-övezetbe.

Az eszközminőség 2006-ban sem romlott, sőt, valamelyest még javult is. 2004-ben 1,9% volt mindössze az átlag alatti + kétes + rossz hitelek aránya, és ez sem a kkv hitelek, sem a lakáshitelek, sem a fogyasztási hitelek gyors növekedése ellenére nem nőtt. 2006-ban a forint árfolyama néhány hónapig 10%-ot meghaladóan csökkent, de az eszközminőség az év során 0,2%- ponttal javult (minősített hitelállomány: 1,5%).

A bankok eszközállományát jellemző fő mutatók

	2002	2003	2004	2005	2006
Nem pénzügyi vállalatok hitelei nagyvállalatok (Mrd Ft)	1882	2245	2387	2438	2703
Nem pénzügyi vállalatok hitelei KKV (Mrd Ft)	1402	1786	2226	2798	3138
Háztartások lakáscélú hitelei (Mrd Ft)	697	1393	1775	2139	2545
Háztartások nem-lakáscélú hitelei (Mrd Ft)	507	607	822	1232	1767
Nem pénzügyi vállalatok és háztartások hiteleinek devizahányada (%)	26,4	28,9	33,7	41,7	47,1
(átlag alatti+kétes+rossz)/minősített állomány (%)	3,7	1,7	1,9	1,7	1,5

A banki eredmények alakulását a következők jellemzik:

A kamatrés az elmúlt években valamelyest csökkent, a mérleg-főösszeg arányában 2005-ben és 2006-ban egyaránt 0,1-0,1%-ponttal. Ez nem jelentéktelen mérték, mivel a mérleg-főösszeg a saját tőkének több mint tízszerese, így 0,1%-pont mérleg-főösszeg arányos kamateredmény csökkenés több mint 1%-pontos ROE csökkenést eredményez. A 2006. évi mintegy 4%-os kamatrés nemzetközi összehasonlításban magas, tendenciájában azonban csökkenő. A viszonylag magas kamatrésre, illetőleg a fajlagos eredményre legalább négy dolog gyakorol (gyakorolt) hatást:

- A háztartási hiteleknél mindig magasabb a kamatrés mint a vállalati hiteleknél, így a háztartási hitelek nagyobb dinamikája önmagában a fajlagos kamateredmény bővülését eredményezi.
- A hitel/GDP arány növekedése ezzel ellentétes hatású, csak alacsony áron lehet bármely termékből többet értékesíteni, ez igaz a hiteltermékre is.
- A devizahitelek részarányának megduplázódása egyértelműen a fajlagos kamateredmény csökkentését eredményezi.
- A hitelek gyorsabban nőttek, mint a mérleg főösszeg, ennek hatására a fajlagos kamateredmény valamelyest bővül.

Összességében az elkövetkezendő időszakban is a fajlagos kamateredmény további lemorzsolódásával számolhatunk.

A nem-kamat eredmény sokféle elemből tevődik össze. Nem helytálló az a széles körben elterjedt – terjesztett – vélekedés, miszerint jelentősen emelték a bankok a díjait. 2006-ban a nem kamat eredmény/mérleg főösszeg mutató 0,2%- ponttal csökkent.

A bankok költséggazdálkodása folyamatosan javul, a működési költségek határozott (évi 0,2-0,4%-pontos) csökkenése figyelhető meg 2002 és 2006 között.

A tőkearányos jövedelmezőség az előzetes adatok szerint 2006-ban, az előző évhez képest, csökkent. A csökkenés főként a stabilizációs intézkedések miatt is lassuló lakossági hitelnövekedésre vezethető vissza, de szerepet játszott a pénzintézeteket terhelő elvonások jelentős növekedése is.

A bankok jövedelmezősége

%

	2002	2003	2004	2005	2006
Kamateredmény/mérleg-főösszeg	4,00	3,90	4,00	3,80	3,70
Nem-kamat eredmény/ mérleg-főösszeg	1,10	1,30	1,40	1,40	1,20
Működési költség/ mérleg-főösszeg	3,60	3,40	3,00	2,90	2,70
ROE (adózott)	15,5	17,8	23,6	23,3	22,3

II. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG

1. Uniós pénzügyi normatívák adaptációja

1.1 PM tervezet a CRD¹-vel kapcsolatos jogalkotásra

A Pénzügyminisztérium áprilisban „A hitelintézetek és befektetési vállalkozások tőke megfelelési szabályozásának módosításáról” címmel előterjesztést nyújtott be a kormánynak, indítványozva, hogy a tőkekövetelmény direktíva átvétele - az irányelvek átvételére vonatkozó 1036/2004. (IV. 27.) kormányrendelettel eltérően - már a hivatalos kihirdetés előtt megtörténjen. Az előterjesztés felsorolta a jogalkotási folyamat során közvetlenül érintett jogszabályokat, s megfogalmazta a kapcsolódó jogi környezet, mindenekelőtt a polgári jogi és a csődjogi szabályok felülvizsgálatának a szükségességét, illetve bemutatta, hogy a direktívában szereplő nemzeti diszkréciókat (nemzeti, illetve felügyeleti hatáskörbe tartozó jogköröket) a Pénzügyminisztérium hogyan kívánja alkalmazni. A kormány elfogadta a Pénzügyminisztérium előterjesztését, s a PM szakértői megkezdték a normaszövegek kidolgozását.

A Magyar Bankszövetség teljes mértékben támogatta az irányelvek átvételének mielőbbi megkezdését. Hangsúlyoztuk, hogy a megfelelő átvétel a PM által említettekén túl az adatvédelmi, az államháztartási és a számviteli szabályok felülvizsgálatát is feltételezi. A nemzeti diszkréciók alkalmazását illetően széleskörű, a részleteket érintő szakmai konzultációt tartottunk szükségesnek.

1.2 A CRD-vel kapcsolatos törvénymódosítások és az új hitelezési kormányrendelet tervezet

A CRD átvételét biztosító jogszabályok elkészítése, mind a tervezetthez, mind az európai kötelezettségekhez képest, jelentős késedelmet szenvedett. A 2006. év során végül a Hpt. módosításon túl csak a sztenderd és a belső minősítésen alapuló módszerre és a hitelkockázat mérséklésre vonatkozó hitelezési kormányrendelet tervezetet kaptuk kézhez.

A szakmai egyeztetésre megküldött javaslatok nagyon sok félreértést, fordítási hibát, érthetetlen és értelmetlen megfogalmazást, definiálatlan fogalmakat tartalmaztak, s az egyes fogalmak használata sem volt következetes. Így a szöveg javítására tett tételes javaslatunk mellett indítványoztuk, hogy alakuljon szerkesztőbizottság az érintett intézmények (PM, IM, MNB, PSZÁF, Bankszövetség, stb.) szakértőinek a részvételével. Ezt a javaslatunkat a Pénzügyminisztérium illetékesei akkor elvetették, s csak decemberben - egy felső szintű vezetői egyeztetést és döntést követően – került sor a szövegtervezetek tételes egyeztetésére.

Még a munkacsoportos egyeztetést megelőzően, 2006. november elején a Pénzügyminisztérium tárcaközi egyeztetésre bocsátotta „az egyes pénzügyi szolgáltatásokat érintő jogharmonizációs kötelezettségekről szóló törvényjavaslatra” vonatkozó tervezetét. A javaslat a jogharmonizáció égisze alatt a hitelintézeti, a tőkepiaci, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló, a biztosítási, és a lakás-takarékpénztárakról szóló törvényeket kívánta módosítani. Mivel az egyeztetés során a tervezettel szemben számos komoly

¹ Capital Requirement Directive: Tőkekövetelmény direktíva

ellenvélemény fogalmazódott meg (a PSZÁF mintegy 50 oldalon, a Bankszövetség 20 oldalon, az MNB pedig 15 oldalon foglalta össze megjegyzéseit), a csomag 2006. évi beadása lekerült a napirendről. Az átdolgozott törvénymódosítási javaslatokat 2007. március - áprilisban szándékoznak benyújtani.

A Hpt. módosítás benyújtása feltételezi a kapcsolódó rendeletekre vonatkozó javaslatok elkészültét. A hitelezési kormányrendelettel kapcsolatban még további szakmai egyeztetés szükséges; különös tekintettel a hitelkockázat-mérséklésre vonatkozó szövegrészekre. Még nem ismeretesek a működési kockázatra, a második pillérre, vagy a kereskedési könyvre vonatkozó rendelet tervezetek, s az értékpapírosításra vonatkozó javaslatot csak egy második lépcsőben kívánja elkészíteni a Pénzügyminisztérium. Mindezek alapján kétséges az átütemezett menetrend betarthatósága; a CRD 2007 első felében történő, maradéktalan implementálása.

1.3 A PSZÁF validációs kézikönyv tervezete

A Felügyelet, érzékelve, hogy a CRD átvételében meglévő jogalkotási elmaradás nehezíti a bankok felkészülését, az Európai Bankfelügyeleti Bizottság (CEBS) CP10-es számú konzultációs anyagára támaszkodva már márciusban elkészítette validációs kézikönyv tervezetét „A belső minősítési rendszerek (IRB) és a működési kockázat fejlett módszereinek (AMA) bevezetéséről, értékeléséről, jóváhagyásáról”. A kézikönyv összeállítói hangsúlyozták, hogy annak tartalmában a CRD végleges szövegének a hivatalos közzététele, valamint a CRD hazai implementációja során kidolgozott jogszabályok elfogadása után módosításokra kerülhet sor. A kézikönyv tervezete részletesen tárgyalja a felügyeletek közötti együttműködést a validálás során, a jóváhagyás folyamatát, a fokozatos bevezetés és a tartós mentesítés feltételeit, a minősítési eredmények figyelembe vételét az intézményi folyamatokban (use test) és az alkalmazási gyakorlatot (experience test). Kimerítően foglalkozik az egyes kitettségi kategóriákkal, a nem-teljesítés definíciójával, a veszteség fogalmával, a minősítési rendszerekkel, a kockázati paraméterek számszerűsítésével, a minősítési rendszerek dokumentálásával, minősítési adatok gyűjtésével a külső szállítóktól vásárolt modellekkel és a validációval. A működési kockázatokkal foglalkozó rész kitér az egyszerű módszerek használatának a validálására, a befektetési vállalkozások tőkekövetelményére. Bemutatja a fejlett mérési módszer (AMA) használatának a validálását és a különböző működési kockázati módszerek részleges alkalmazásának a lehetőségét.

1.4 A CRD adaptálását elősegítő bankközi működési kockázati adatbázis

Az Elnökség 2005. évi támogató döntése után 2006-ban is folytatódott a működési kockázati közös adatbázis létrehozására irányuló munka. Az adatbázishoz 2007. I. negyedév végéig 13 bank csatlakozott, melyek a Magyarországon bejegyzett bankok mérleg főösszegének mintegy felét képviselik. (A konzorcium természetesen nyitott minden további bankszövetségi tagintézmény számára.) Az adatbázis kialakítását a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete is támogatta: a büntetéspénzek felhasználására kiírt pályázaton 7 millió forintot ítéltek meg a HuNOR nevet kapott adatbázis megvalósítására.

Az adatbázis jogi hátterének a kidolgozása és az informatikai bázis megteremtése egymással párhuzamosan zajlott. A csatlakozási szerződést a nyár folyamán írták alá a bankok, s az adatbázis ügyeiért felelős (a tagbankok és a Bankszövetség képviselőiből álló) Döntéshozó Testület első ülésére szeptemberben került sor. A munka a Nemzetközi Bankárképző Központ Zrt. projektvezetésével zajlott. 2006 első negyedévében elkészült az üzleti igényspecifikáció és a

fejlesztő intézmény kiválasztását célzó tenderdokumentáció. A kétfordulós, zárt, meghívásos pályázaton a banki szakértők a WIT-SYS Consulting Zrt.-t választották ki a feladat elvégzésére. A rendszer megvalósítása az előzetes terveknek megfelelően zajlott. A 2007 első negyedévi tesztidőszakot követően, március 31. után a rendszer képes lesz a működési kockázati veszteségszámok éles fogadására.

A specifikációs folyamat eredményeként egy olyan rendszer került kialakításra, amely egyrészt képes az adatkonzorcium központi adatkezelési igényének a biztosítására (anonimizált adatok összegyűjthetősége, központi eseménytárolás, jelentések, lekérdezések előállítás), másrészt arra, hogy a működési kockázati adatgyűjtő megoldással nem rendelkező intézmények számára egy egyszerű - a helyi adatgyűjtési, adatbeolvasási követelményeknek megfelelő - megoldást kínáljon.

2. A stabilizációval, szerkezeti reformokkal összefüggő kérdések

2.1 Adóváltozások, az Új egyensúly programja

2006. június elején a Kormány ismertette az Új Egyensúly elnevezésű programjának költségvetési-egyensúlyt javító intézkedéseit. A tervezett változások egy része már 2006 szeptemberétől, míg mások 2007. január 1-jétől léptek életbe. A Program a 2006-2008 évekre is megfogalmazott költségvetési hiány-mérséklést célzó intézkedéseket: az államháztartási és önkormányzati rendszer reformján túl az adó- és járulékrendszer átalakítását is tartalmazta. Az államháztartási és önkormányzati rendszer reformja a kiadások mérséklését elsősorban a minisztériumok számának csökkentésével, a közigazgatás és az önkormányzatok működési költségeinek lefaragásával és az állami szférában dolgozók létszámának csökkentésével kívánta elérni.

Törvény készült arról, hogy minimum-adót, elvárt adót kell fizetni a társaságoknak, de ezt a törvényt az Alkotmánybíróság 2007 elején az alaptörvénnyel ellentétesnek ítélte és így megsemmisítette. A kifogásolt részeket korrigáló új javaslatot a Kormány 2007. II. negyedévében kívánja az Országgyűlés elé terjeszteni. Ugyancsak alkotmányellenesnek minősítette a Bíróság a kihirdetett házipénztár-adót, mellyel a vállalkozások indokolatlan készpénztartását kívánták megadóztatni. (A Szövetség, mivel először még a hitelintézetekre is ki kívánták terjeszteni a házipénztár-adót, minden kormányzati szinten tiltakozott ez ellen, és elérte, hogy a bankok kikerüljenek az adó hatálya alól.)

2.2 Hitelintézeti járadék, banki különadó

A Bankszövetség nem volt bevonva a Parlament elé kerülő adótörvény előkészítésébe és váratlanul érte, hogy a kormány – korábbi ígéreteivel szemben – 2007-ben is fenn kívánja tartani a hitelintézeteket terhelő különadót, hitelintézeti járadék formában.

A Szövetség számításai szerint a 2005-től bevezetett hitelintézeteket és pénzügyi vállalkozásokat terhelő különadó címen a bankok 2005-ben és 2006-ban összesen több mint 60 milliárd forint különadó fizettek be a költségvetésbe. Ezzel beigazolódott az a szövetségi kezdeményezés, melynek eredményeként a bankok az adó alapját megválaszthatták: a nettó kamatbevétel és az adózás előtti eredmény jelentett alternatívát.

A 2007. január 1.-től életbe lépő hitelintézeti járadék mértéke 5%, alapja pedig az állami kamattámogatással, kamatkiegyenlítéssel közvetlenül, illetve közvetetten érintett hitelállomány után felszámított kamat- és kamatjellegű bevétel címen befolyt összeg,

beleértve a kapott állami kamattámogatást is. A járadék nyilvánosságra hozatalát követően a Bankszövetség több fórumon elmondta, hogy az új adónemet alkotmányellenesnek, diszkriminatívnak tartja és visszautasítja a hitelintézeti szektor szelektív kezelését. Mivel a járadéokra vonatkozó törvényi előírások teljesítése során a bankoknál számos kérdés, probléma merült fel, a Bankszövetség a Pénzügyminisztérium szakértőihöz fordult a problémák mielőbbi rendezése érdekében.

2.3 Kamatadó

A 2005-ben kihirdetett **kamatadó** bevezetést az érvényes, törvénybe foglalt 2007. január 1-jei bevezetéshez képest az új szabályozás 2006. szeptember 1.-re előrehozta. A Bankszövetség ugyanis a Pénzügyminisztérium szakértőivel korábban folyamatosan egyeztetett a kamatadó törvényben meghatározott feltételeinek a bankok számára kezelhető végrehajtása érdekében. Az Új Egyensúly Programban meghirdetett szabályok azonban a korábbiakkal nem egyeztek, és a Bankszövetség újabb szakértői egyeztetésekbe kezdett, és indítványozta a korábbi, 2007. január 1-jei határidő visszaállítását.

A Bankszövetség a Pénzügyminiszter közbenjárását kérte az állami adóhatóság elnökénél, hogy a későbbi ellenőrzések során mérlegeljék a törvény kihirdetése és hatálybaléptetése között hagyott 45 napos felkészülési időt és a 2006. szeptember 1. és 2007. január 1. közötti időszakot érintő vizsgálatok során tekintsenek el a technikai hiányosságok miatti bírságtól.

Az értékpapír ügyletek egységes és egyszerűbb kamatadó elszámolása érdekében sikeresen kezdeményeztük a KELER Zrt.-nél az általa működtetett KID értékpapír elszámolási rendszer informatikai továbbfejlesztését. A fejlesztett változat több információt képes tárolni és átadni az értékpapír forgalmazók közötti papírmozgatáskor. Kezdeményezésünket a Befektetési Szolgáltatók Szövetsége is támogatta.

A külföldi magánszemélyek adójogi megítélése, kamatjövedelmeinek adóztatása az EU szabályozás mellett több egyedi, országonkénti külön egyezményen alapul, és speciális adószakértői ismereteket kíván, ezért a Szövetség a bankok munkájának segítése érdekében külső szakértő bevonásával elkészítette a nemzetközi adóegyezmények kivonatos összefoglaló jelentését. Ezen kívül a kamatadóval kapcsolatban - pénzügyminisztériumi kérésre - összeállítottuk a tőzsdei ügyletek jövedelemadó-jára vonatkozó adóhatósági adatszolgáltatás lehetséges tartalmát, egyeztetést folytattunk a banki kamatadót érintő hirdetmények tartalmáról.

2.4 Az államháztartás egyensúlyát javító intézkedéscsomag – alkotmánybírósági beadvány

A Bankszövetség a Takarékszövetkezetek Országos Érdekképviseleti Szövetségével és az Országos Takarékszövetkezeti Szövetséggel együtt közös levélben fordult a köztársasági elnökhöz előzetes normakontrollt kérve az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és a költségvetési forrásból származó kamattámogatások után fizetendő járadékról szóló törvényjavaslat, továbbá az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat azon rendelkezése ellen, amely a kamatadó bevezetését a korábbi törvényi rendelkezéssel szemben 2006. szeptember 1.-re előrehozta.

Álláspontunk szerint a kamattámogatással érintett hitelállomány kamatbevétele után fizetendő járadék bevezetése alkotmányellenes, sérti a jogállamiság, a jogbiztonság elvét, a hátrányos

megkülönböztetés tilalmába és az arányos közteherviselés elvébe ütközik, és ellentétes az Európai Unió adózási rendelkezéseivel. Arra is hivatkoztunk, hogy a hitelintézetek adóterhelése többszörös, mert a szolidaritási adó bevezetése mellett a banki különadót is fizetni kell ez év végéig. A kamatadó előrehozása azért ütközik a jogbiztonság követelményébe, mert a végleges technikai kivitelezésre nem áll elegendő idő a jogszabály kihirdetése és hatályba lépése között.

Az Alkotmánybíróság a 725/B/2006. számú határozatában elutasította az indítványainkat. A határozat szerint az államháztartás egyensúlyát biztosító törvénycsomag valóban módosítja a hitelintézetek adójogi pozícióját, ez azonban nem alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az adójogi pozíció súlyosbítása csak akkor alkotmányellenes, ha már megszerzett, határozott időre szóló adókedvezmény lejáratot megelőző csökkentéséről, vagy megvonásáról van szó. Az Alkotmánybíróság szerint a törvény nem ütközik a diszkrimináció tilalmába sem, mert a hitelintézetekre egyöntetűen vonatkozik, s a járadékfizetési kötelezettség azon a feltételezésen alapul, hogy az állami kamattámogatás a bankok nyereségességét alapvetően és meghatározó mértékben javítja.

2.5 A nyugdíj-előtakarékossági számlákkal (NYESZ) kapcsolatos adóztatási és egyéb nyilvántartási kérdések

A Szövetség szakmai fórumot biztosított a tagbankok szakembereinek a NYESZ számlák vezetése során felmerült kérdések megvitatására, mivel a kapcsolódó jogszabályok nem adtak minden tekintetben egyértelmű eligazítást. Elsősorban a NYESZ számlákon található pénz- és értékpapír állományok mozgásának nyomon követése, és az ehhez kapcsolódó nyilvántartási feladatok teljesíthetősége okozott problémát. A bankok a kötelezettségek teljesítéséhez az átadó és fogadó bank közötti információátadáshoz egységes tartalmú és formájú bizonylati rendszer alkalmazását tartják szükségesnek, és ugyancsak célszerűnek tartják a NYESZ számlákról történő állománykivonáskor, illetve a különböző bankok által vezetett NYESZ számlák közötti állományátvezetéskor használatos értékelési árfolyam meghatározását is közös alapokra helyezni. A szakmai fórum eredményeként egyeztetések kezdődtek az egységesen követendő eljárási szabályok kialakítása érdekében.

2.6 A 2007. évi adótörvény változásokkal kapcsolatos bankszövetségi javaslatok

A Magyar Bankszövetség a személyi jövedelemadó törvény kapcsán újra indítványozta - az egységes értelmezés érdekében - a kamatjövedelemre vonatkozó előírás pontosítását, mert a kamatnak, mint jövedelemnek eltérő kezelését (a nem nyilvános szerződéses feltétel mellett meghirdetett kamat egyéb jövedelemnek s nem kamatjövedelemnek minősül) nem tartottuk indokoltnak. A szövetkezeteknél alkalmazható szabállyal harmonizálva indítványoztuk, hogy a „nyilvánosság” feltétele mellett a törvényszöveg egészüljön ki egy kamatplafonnal, amelynek mértékéig a kamat nyilvános meghirdetés nélkül is különadózó kamatjövedelemként, és nem egyéb, más jövedelmekkel összevontan (és közterhekkel terhelt) adózik.

Továbbá, kértük, hogy jogszabályban legyen meghatározva az a feltétel, amellyel egyértelműen igazolható, hogy egy betéti konstrukció felhasználása lakás célra történt. Ugyanis nemcsak a lakástakarék-pénztárnál elhelyezett betétre kell az adómentességet értelmezni, hanem minden lakáscélú takarékbetétre.

Az adózás rendjéről szóló törvényhez kapcsolatosan, egyebek mellett, kezdeményeztük, hogy a külföldi magánszemélyek adóilletőség igazolását ki lehessen váltani egy nyilatkozattal, és elkészítettük a nyilatkozatformát. Ennek révén egyértelmű lenne a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények alkalmazása, és csökkenne az adóhivatalhoz forduló adóvisszatérítést kérő külföldi magánszemélyek száma is. Kértük, hogy a hitelintézetek a kamatkorrekciókat nettó módon érvényesíthessék az adóhatóság felé történő adóbevallás és adóbefizetés során. 2007-től a magánszemélyekről szóló adatszolgáltatásban az adóazonosító jel mellett, a TAJ (társadalombiztosítási azonosító jel) jelet is közölni kell és kértük, hogy amennyiben nem keletkezik társadalom-biztosítási jogviszony (pl. OTC ügylet árfolyamnyeresége esetén), akkor tekintsenek el a TAJ szám bekérésétől.

Kértük továbbá az Illetékekről szóló törvény módosítását a gépjármű pénzügyi lízingtevékenység kapcsán. A hatályos jogszabályok szerint a gépjármű forgalmazással foglalkozó társaságok esetében a törvény nem írja elő azt, hogy e társaságok kizárólag gépjármű-forgalmazást folytathatnak, miközben a gépjármű pénzügyi lízing esetén a lízingcég csak pénzügyi lízinggel foglalkozhat. Ennek következtében a gépjármű pénzügyi lízing esetében azon társaságok, amelyek nem kizárólag pénzügyi lízinggel foglalkoznak, hátrányos helyzetbe kerülnek a gépjármű-forgalmazó cégekkel szemben. A megkülönböztetés megszüntetése érdekében néhány lehetséges törvényszöveg módosítást elkészítettünk és átadtuk a Pénzügyminisztériumnak.

2.7 A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló törvény módosítása

A hatályos csődtörvényt módosító 2006. évi VI. törvény módosításával kapcsolatban megkerestük az Igazságügyi Minisztériumot, s jeleztük, hogy a 2005 végi törvénykezési dömpingben elfogadott törvénymódosítás záró rendelkezései koherencia zavart tartalmaznak, mert a zálogjogi szabályok hatálybalépésére vonatkozó rendelkezések között nem teljes körű az összhang. Ezen kívül felvetettük, hogy a csődtörvény 57.§-ának (1) bekezdésében meghatározott kielégítési sorrendbe beiktatott új h) ponttal kapcsolatban súlyos aggályok merültek fel. A kielégítési sorrendben ugyanis leghátulra sorolja azokat a követeléseket, amelyek jogosultja a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet tagja, vezető tisztségviselője, stb. Jeleztük, hogy ez a rendelkezés igen hátrányos lehet az adós társaságok reorganizációja szempontjából és a piaci szereplőket finanszírozási lehetőségektől fosztja meg. Javasoltuk, hogy a h) pontba sorolt követelések szűküljenek le azokra, amelyek jogosultja a gazdálkodó szervezet olyan tagja, amely a gazdálkodó szervezettel összefonódásban van.

A felvetett problémák közül csak a hatályba léptetéssel kapcsolatos koherencia-zavart küszöbölte ki a törvényhozás. 2006. augusztus 1-jétől hatályos az európai szövetkezetéről szóló 2006. évi. LXIX. Törvény 58.§-ának (2) bekezdése, amely a Cstv. 57.§ (1) bekezdés b) pontját módosította, oly módon, hogy már nemcsak a vagyont terhelő zálogjog jogosultja számára teszi lehetővé a b) pontos kielégítést, hanem valamennyi zálogjog esetében, ha azt a felszámolás kezdő időpontja előtt kötötték ki, ideértve az önálló zálogjogot és azt a követelést is, amely kizárólag a zálogtárgyból történő kielégítés türéseire irányul. A h) pontos besorolással kapcsolatos javaslatunk megoldása késik: még előkészítés alatt van az IRM-ben a gazdálkodó szervezetek ügyleteinek jogbiztonságát erősítő intézkedésekről szóló törvényjavaslat, amelybe a minisztérium ígérete szerint ez beillesztésre kerül.

A Bankszövetség 2006 végén sikerrel védte ki azt a kezdeményezést, amely a jelzálog jogosultak esetében a 2007. január 1.-től hatályos 100%-os kielégítési jog helyett a korábban hatályos rendelkezéseket javasolta visszahozni.

3. Az Uniós forrásokhoz kapcsolódó tevékenység

3.1 Gazdaságfejlesztési programok

A Bankszövetség megfogalmazta a kormány különböző szintű fejlesztési programjairól a véleményét. Így véleményeztük az Új Magyarország Fejlesztési Tervet, majd az annak alapján készült 15 Gazdasági Fejlesztési Operatív Programot. Kiemeltük, hogy a GOP kidolgozását komoly teljesítménynek tartjuk. A GOP, a konvergencia program és a lisszaboni folyamathoz kapcsolódó Nemzeti Akcióprogram (NAP) közötti összefüggéseket a GOP anyag tudatosan kezelte, de nem derült ki, hogy a GOP és a NAP, illetve a GOP és a konvergencia program között milyen az összhang. Hangsúlyoztuk, mivel az alapp probléma az, hogy az állami rendszerek (egészségügy, nyugdíj, közigazgatás, oktatás, közlekedés) pazarlóak, miközben a foglalkoztatás az ország egyes részén halmozottan problémás, a kormányzati erőfeszítéseket e kulcsterületekre kell irányítani, ezek rendbe hozását kell segíteniük a GOP projektjeinek, ezek alakulását kell tükrözniük a számszerűen jól megragadható indikátoroknak. Világos súlypontképzés nélkül nem lehet megfelelően csökkenteni a feszültségeket.

Az Új Magyarország programot banki szempontból igen figyelemre méltónak tartottuk, mivel több banki forrást biztosíthat egy jól végiggondolt állami jövedelempolitika, új befektetési és hitellehetőségeket teremthet a korszerűen átalakított egészségügy. A régiók fejlesztési pólusként határozott profilt nyerve, a korábbiaknál nagyságrendekkel több pénzügyi szolgáltatást igényelnek. Mindez erős gazdaságot, dinamikus bankrendszert vázol fel közép- és hosszútávon.

A gazdaság akkor lehet versenyképes, ha a humán- és fizikai **tőke** kellő mennyiségben, megfelelő helyen és összetételben áll rendelkezésre, ezért kiemelten fejlesztendő területeknek tartottuk a közlekedést, a szakképzést és az egészségügyet.

Az Operatív programok véleményezésében és az egyeztetésben aktívan részt vettek a Kis- és Középvállalkozások Szakmai Csoportjának tagjai. Javaslataink főleg arra irányultak, hogy a feltételrendszer minél szélesebb körben tegye lehetővé a kis- és középvállalkozások részére a pályázati részvételt, és minél áttekinthetőbb és egyszerűbb legyen a program lebonyolítása.

3.2 Kis- és középvállalatok finanszírozása

A kormány határozatot hozott a **Széchenyi Kártya** továbbfejlesztéséről és egyes feltételeinek a módosításáról. A fejlesztés következtében lényegében egy új termék jött létre, amelynek révén a 10 millió forintos hitellimitet a kormány 25 millió forintra emelte. A 10 millió fölötti kártyához azonban nincs állami kamattámogatás. Megmaradt viszont a garancia díj 50%-os állami támogatása. A 10 millió feletti kártyához a bankok ingatlanfedezetet is kérhetnek.

Több bank kezdeményezésére a Bankszövetség szorgalmazta a GKM-nél, hogy a **Széchenyi Kártya** üzletágba további bankok is bekapcsolódhassanak. A kiírt pályázatot hat bank vásárolta meg, de végül csak három adott be pályázatot. A két elfogadott pályázóval a KA-VOSZ folytatja a tárgyalásokat a bekapcsolódás feltételeiről.

A GKM felkérésére a Bankszövetség javaslatot állított össze a *biztosíték rendszer* feltételeinek enyhítéséről és egyszerűsítéséről. A bankok véleménye szerint a kkv-k túlságosan leterhelték fedezeteiket a különböző hitelprogramoknál, és ezért fennáll annak a veszélye, hogy az újonnan induló versenyképességet javító gazdasági programokban csak kevesen tudnak részt venni.

3.3 A mezőgazdaság hitelezése

Több bank kezdeményezésére a Bankszövetség megbeszélést tartott az FVM és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal szakértőivel a 2006. évi földalapú támogatás várható rendjéről. A megbeszélésen azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a bonyolítás rendje lényegében nem változik, de a támogatás összegéről nem kaptunk érdemleges felvilágosítást.

A kormány határozatot hozott az aszálykárosultaknak nyújtott kedvezményes hitel törlesztésének 5 évről 10 évre való meghosszabbításáról. A végrehajtáshoz azonban szükségessé vált Brüsszel engedélye. Jóllehet, azt a magyar kormány már 2005 augusztusában megkérte, a brüsszeli jóváhagyást azonban csak 2006 áprilisában kaptuk meg, és ezt követően került előkészítésre a vonatkozó kormányrendelet.

Ezért közbülső megoldásra volt szükség annak érdekében, hogy a bankok prolongálják az esedékes törlesztéseket. Ennek megfelelően az érdekelt bankoknak írt levélben az FVM az állami kamattámogatásra, a PM az állami kezességvállalásra további, változatlan kötelezettséget vállalt.

Az FVM kezdeményezésére a Bankszövetségben széleskörű egyeztetést tartottunk a *cukorrépa termelők* uniós támogatásának előfinanszírozásáról. Az FVM tájékoztatása szerint az Európai Unió 2013-ig jóváhagyta a cukorrépa termelők támogatásának összegét. A megbeszélés legfontosabb célja az volt, hogy találjunk megfelelő megoldást a több éves uniós támogatás egy összegben való előfinanszírozására. Az érdekelt bankok bizonyos előfeltételek megteremtése esetén ezt lehetségesnek tartották. Az ezzel kapcsolatos kérdések és javaslatok főként az előfinanszírozás kockázatának csökkentésére irányultak.

A Cukorrépa Termék Tanács kérésére megállapodás-tervezetet dolgoztunk ki, amely a Termék Tanács és az érdekelt bank között jönne létre, és elsősorban a hitelező bank tájékoztatását szolgálja a hitelezést igénylő és hitelt kapott cukorrépa termelőkről.

4. Az Európai Fizetések Tanáccsal kapcsolatos kérdések

Nagy lendülettel folynak az európai bankrendszer egyik legnagyobb projektjének, az egységes euró-övezet (SEPA) megteremtésének munkálatai. A szerteágazó tevékenységeket banki önszabályozással az Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC) irányítja, amelynek vezető testületében és munkacsoportjaiban a magyar bankok szakértői is aktívan részt vesznek. A tervek szerint 2008 elején indul az unió pénzforgalmát alapjaiban átalakító rendszer, amely az euróban történő fő fizetési módokat (átutalás, beszedés, kártyás fizetés) egységes feltételekkel bonyolítaná. Már elkészültek a fizetési módok szabálykönyvei, szabványai, bevezetési útmutatói, lemaradások mutatkoznak ugyanakkor a jogi és versenyjogi területen.

A hazai tevékenységet korábban a Fizetési Rendszer Fórum és a Bankszövetség koordinálta, de szükségessé vált egy erre szakosodott nemzeti szervezet megteremtése is. Ennek

tevékenységébe a bankokon kívül be kell vonni az érintett állami szervezeteket is, viszont az ennek kapcsán felmerült jogi akadályok elhárítása időigényesnek bizonyult, így a hazai SEPA szervezet megalakulására még nem került sor.

A Fizetési Rendszer Fórum (FRF) a Magyar Nemzeti Bank és a Bankszövetség közös pénzforgalmi konzultatív szervezete 2006 folyamán is aktív munkát végzett. A pénzforgalom fontosabb részterületeit felölelő munkabizottságokban a tagbankok, a jegybank és a zsíró szakértői számos aktuális feladattal foglalkoztak. A Bankszövetség a jegybankkal közösen szervezte a munkacsoportok, bizottságok munkáját.

5. Egyéb szakmai tevékenység

5.1 Bankszövetségi indítványok a számviteli szabályok módosítására

5.1.1 Szállításos repo ügyletek elszámolása

2006-ban folytatódott az egyeztetés a Pénzügyminisztériummal a szállításos repo és az értékpapír kölcsön ügyletek hazai elszámolásának módosítása, a nemzetközihez való közelítése érdekében.

Az elszámolási problémák részleteit személyes konzultációkon több alkalommal megvitattuk a Pénzügyminisztérium szakértőivel, de 2006 végéig nem született a bankszektor számára elfogadható megoldás. A Pénzügyminisztérium úgy ítélte, hogy a változtatás előtt az IFRS-en kívül más nemzetközi módszertanok (US GAAP, Ausztrália, Japán) gyakorlatát is felméri. A Szövetség fontosnak tartja a széleskörű nemzetközi összehasonlítást, de a hazai szabályozásnál elsődlegesen az Európa jogrendjébe befogadott IFRS szabályokat tekinti irányadónak, s csak ezután jöhetnek számításba a távolabbi kontinensek elvei, a globális konvergencia felé tartó nemzetközi folyamatokat követve.

A szakértői egyeztetések eredményeként ugyan megszületett egy, a Pénzügyminisztérium által kezelhetőnek tartott módszer, ezt azonban a bankszakma még nem tartja teljesen kielégítőnek.

5.1.2 Devizahitelek árfolyamvesztésének elhatárolása

A Bankszövetség kezdeményezésére a számviteli törvénybe visszakerült a devizahiteleken keletkező árfolyamvesztés elhatárolására vonatkozó régi szabály és így újra lehetőség van a beruházásokhoz kapcsolódó hiteltartozások nem realizált árfolyamvesztésének elhatárolására. A régi szabály visszaállítása után már nem a 10-15 éves devizahitelre eső árfolyamvesztést kell a hitelből megvalósuló beruházás 1 éves bevételeivel összemérni, hanem a devizahitelen elszámolt árfolyamvesztésnek is csak az egy évre eső része jelenik meg a tárgyévi eredményben. A régi szabályok visszaállítása kedvezően érinti a bankok érdekeltségi körébe tartozó devizahitelből ingatlanokat építő, vagy termelőeszközöket és gépjárműveket vásárló, és azokat hosszú távra, devizaalapon bérbe adó társaságok - és rajtuk keresztül a bankok - gazdasági teljesítményét.

5.1.3 A hitelintézetek könyvvezetésére vonatkozó kormányrendelet módosítása

A bevezetésre tervezett új előírások közül a kamatjellegű jutalékok elszámolásánál alkalmazható új szabályt, azaz, hogy a jutalékok futamidő alatti elhatárolására eddig

alkalmazott időarányos módszer mellett a kamatarányos elhatárolás is lehetséges, üdvözlöttük, de felhívtuk a figyelmet olyan fogyasztási hiteltermékekre ahol problémát látunk, és kértük a jogszabály kiigazítását. Javaslatunkra a Pénzügyminisztérium módosította a jogszabályt.

A deviza kamat-swap ügylettel és kamatcserevel járó deviza-betétcsere swap ügylettel kapcsolatban felhívtuk a figyelmet az ügyletek összetettségére és a tervezett szabályozás kiigazításának szükségességére.

5.2 Az adatszolgáltatással összefüggő javaslatok

5.2.1 A jegybanki adatszolgáltatással összefüggő változások

Az MNB közzé tette, hogy 2006-ot követően a bankok jelenlegi jegybanki adatszolgáltatása (tartalma és az adattovábbítás módja) lényegesen megváltozik. Az átalakítást a gazdasági környezet és a nemzetközi elvárások változása mellett egy biztonságosabb, magasabb adatvédelmet szolgáló MNB adatbefogadó rendszer bevezetése is szükségessé teszi. A változtatásokat az Európai Központi Bank által támasztott új követelmények erősen befolyásolják. Az MNB a magyarországi monetáris adatokról folyamatosan információt küld az EU jegybankja, az Európai Központi Bank (EKB) felé. Európában is lényeges szempont, hogy az EKB a monetáris és szabályozói feladatainak ellátásához a közösségen belüli pénzügyi intézményektől harmonizált és egyre jobb minőségű statisztikákat kapjon.

A jegybanki fejlesztéseket előkészítő munka 2006-ban a bankszektor aktív együttműködése mellett folyt. A bankok a Bankszövetségen keresztül folyamatos tájékoztatást kaptak a tervezett módszertani és technikai változtatások állapotáról. A fejlesztésekhez kapcsolódva a Bankszövetség felhívta a figyelmet, hogy az MNB lehetőség szerint támaszkodjon a már jól kiépített és régóta működő jelentések adattartalmára, kódtábláira és az új adatszolgáltatásoknál kerüljék el a redundáns adatkérést.

Az EKB adatigényeinek teljesítése érdekében már 2007-től új értékpapír jelentések készülnek. Központosított értékpapír adatbázist (CSDB) épít a jegybank, és ezért bővebb információt kér az értékpapír kibocsátóktól. A pénzforgalmi adatszolgáltatás is kiegészül a pénzforgalmat érintő visszaélésekről és az elszámolási üzemzavarokról szóló jelentésekkel. A tervek szerint 2007-től már az új, jegybank által kifejlesztett EBEAD-nak nevezett informatikai rendszeren keresztül történik az adatszolgáltatók közötti hivatalos kommunikáció.

2008-tól változni fog a fizetésimérleg-statisztikához tartozó adatgyűjtés. Ennek lényege, hogy a jelenlegi, nemzetközi pénzáttalások jogcímezésén alapuló közvetett adatszolgáltatási rendszert, amely nagyrészt a bankok jelentéseire támaszkodik, fokozatosan felváltja egy ún. közvetlen jelentési rendszer, ahol minden egyes adatszolgáltató a fizetési-mérleget érintő tranzakcióit és állományát saját maga jelenti a jegybank felé. A banki adatszolgáltatás ezért jelentős átalakulás előtt áll. A bankoknál várhatóan kevesebb lesz a megfigyelendő és jelentendő adatmennyiség, de az eltérő szerkezetű és tartalmú adatigények miatt az informatikai rendszereket át kell alakítaniuk.

2006 végén a hazai bankszakemberek közvetlenül is bekapcsolódhattak az Európai Központi Banknál folyó módszertani fejlesztő munkába. Az EKB a jövőben a vállalkozói és lakossági szektorral kapcsolatos ügyleteket és a kamat-statisztikát érintő adatokat kifinomultabb módszerekkel kívánja vizsgálni. A hitelekkel kapcsolatban részletesebb adatokat vár a hitelcélről, a fedezettségről, a futamidőről és a hitelösszeg nagyságáról. Tervek szerint a

hitelkártyák használatával keletkező hiteleket is mélyrehatóbban kívánják vizsgálni: alapvetően azért, hogy az EUR övezetben lévő EUR kamatláb alakulását pontosabban tudják követni.

5.2.2 A 2007. évi PSZÁF adatszolgáltatás véleményezése

A Bankszövetség a PSZÁF 2007. évi adatszolgáltatási tervével kapcsolatban jelezte, hogy szükségesnek tartja a szavatoló tőkével kapcsolatos adatszolgáltatási fejezet aktualizálását a 2005. CLXXXVIII. sz. törvényben bevezetett új tőkeelemekre tekintettel, és kértük, hogy pontosítsanak, illetve korrigáljanak néhány definíciót és jelentés táblát.

Kértük, hogy a felügyelet ne hagyja figyelmen kívül azt a körülményt, hogy az év végén kihirdetett jogszabály-változtatások átvezetéséhez felkészülési időre van szükség, az új szempontok szerinti jelentésekhez az informatikai fejlesztéseket időben el kell kezdeni. Jeleztük, hogy a felügyeleti díj számításával kapcsolatos változások előzetes ismerete alapján szintén szükséges, hogy az adatszolgáltatási rendelkezésekben is mielőbb megjelenjenek az új elvárások.

5.3 A hitelintézeti törvény hitelinformációs rendszerrel kapcsolatos módosításának alkalmazása

2006. január elején a Bankszövetség konzultációt szervezett a Pénzügyminisztérium a PSZÁF és a BISZ Rt. bevonásával, a Hpt központi hitelinformációs rendszerre vonatkozó módosított szabályai hatálybalépésével kapcsolatos problémák áttekintésére.

Az egyeztetésen kiemelt figyelmet kaptak az ügyfél tájékoztatással kapcsolatos kérdések. Az ügyfél tájékoztatás gyakorlati megvalósításával kapcsolatban a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete javaslatokat fogalmazott meg, melyet megküldtek véleményezésre. A véleményezésben résztvevő bankok úgy vélték, hogy a PSZÁF a tájékoztatásra vonatkozó lehető legbiztonságosabb megoldásra törekedett, és véleményük szerint a túlzott biztonságra való törekvés esetenként túlságosan bonyolult megoldásokat eredményezett, melyeket helyenként lehetne egyszerűsíteni. A bankok írásbeli javaslatait eljuttattuk a PSZÁF Fogyasztóvédelmi Főosztályához, amely számos javaslatot beépített az ajánlásába.

5.4 Részvétel a lánc tartozások felszámolására felállított kormányzati munkacsoport munkájában

A Kormány eredetileg a közbeszerzési törvényt kívánta e célból módosítani. Mivel azonban sem a bankok, sem pedig a témában elsősorban érintett építési vállalkozások nem értettek egyet abban, hogy egyes fizetési módok kötelezővé tétele alkalmas lehet a cél elérésére, továbbá felmerült az igény, hogy a közbeszerzés nélkül megvalósuló beruházások esetén is ki kellene küszöbölni a lánc tartozásokat, az Országgyűlés 2007. március 31.-ig adott határidőt a Kormánynak arra, hogy a fentiek érdekében törvényjavaslatot nyújtson be.

Ennek érdekében az építésügyért felelős tárca, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium egy munkacsoportot állított fel, amely előre elhatározott ütemezéssel és eljárási rendben a témakör összes vetületét feldolgozza. A munkacsoportba meghívást kapott a Magyar Bankszövetség is. A Munkacsoport működése jó fórumot jelent a bankokkal és általában a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos indokolatlan ellenérzések eloszlására, a

reálszféra által gyakran idegenkedéssel kezelt pénzügyi közvetítők szerepének és fontosságának megismertetésére.

5.5 Az ingatlan nyilvántartással összefüggő kérdések

2006. január 1.-től megváltoztak az ingatlan nyilvántartással kapcsolatos jogszabályok. (2005. évi CXXII. törvény az ingatlan nyilvántartási törvény módosításáról, a végrehajtási rendelet módosításáról szóló 117/2005. (XII.19.) FVM rendelet és az ingatlan nyilvántartási eljárás igazgatási-szolgáltatási díjáról szóló 118/2005. (XII.19.) FVM rendelet.) Az új jogszabályok hatálybalépésével kapcsolatban számos jogértelmezési és gyakorlati jogalkalmazási probléma merült fel. A felvetett kérdéseket összegyűjtve konzultációt szerveztünk, amelyen részletesen áttekintettük az új formanyomtatvány alkalmazásával és a díjfizetés módjával kapcsolatos módszertani kérdéseket.

Az ingatlan nyilvántartási konzultációt követően megkereséssel fordultunk az Országos Lakás- és Építésügyi Hivatalhoz (OLÉH) és a Pénzügyminisztériumhoz a lakáscélú hitel fogalmának értelmezése érdekében. Az ingatlan nyilvántartási díjtörvény ugyanis a lakáscélú hitelekkel kapcsolatos jelzálogjog, valamint a hitellel összefüggő elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzését és törlését kedvezményezi az ingatlan nyilvántartási eljárási díjfizetésnél. Az említett kérdésben a földhivatalok egy része szűkítő értelmezéssel olyan álláspontot alakított ki, hogy csak az állami kamattámogatásos hitelhez kapcsolódóan biztosította a díjmentességet. Megkeresésünkre a Pénzügyminisztérium olyan álláspontot közölt, mely ezt a szűkítő értelmezést nem támogatja és valamennyi lakáscélú hitel, így a devizahitelek esetében is érvényesíteni kell az eljárási díjfizetési mentességet.

A Bankszövetség még 2005 folyamán összegyűjtötte a földhivatali gyakorlattal kapcsolatban a bankoknál felmerült problémákat, és megküldtük az FVM illetékes főosztályának. A felvetett kérdésekre február elején kaptunk választ, amelyet megküldtünk a bankoknak.

5.6 Az önkormányzatok elővásárlási joga a bírósági végrehajtási törvény alapján

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 2005 végén elfogadott módosítása az ingatlan végrehajtás során elővásárlási jogot biztosított az ingatlan fekvése szerint illetékes település önkormányzata javára. Az elfogadott törvény szerint az önkormányzat az árverést követő 30 napon belül élhet elővásárlás jogával az árverésen megajánlott legmagasabb vételáron. A törvény indokolása szerint az önkormányzat részére biztosított elővásárlási jog megteremti annak a lehetőségét, hogy a lakásmaffia áldozatává vált tulajdonosok ne veszítsék el végérvényesen az ingatlanukat, mert ha az önkormányzat él az elővásárlási joggal, bérbeadóként biztosíthatja az ingatlant a volt tulajdonos számára. A törvényt módosítás 2006. január 9-én hatályba lépett.

Mivel a javaslat nem került államigazgatási egyeztetésre, csak ezt követően tudtuk a törvényt módosítással kapcsolatos kifogásainkat eljuttatni az illetékesekhez. Tekintettel arra, hogy a törvényt módosítás a pénzügyi szektort széleskörűen érinti, a Magyar Bankszövetség a Magyar Faktoring Szövetséggel, a Magyar Jelzálogbank Egyesülettel, a Pénzügyi Vállalkozások Országos Egyesületével és a Takarékszövetkezetek Országos Érdekképviseleti Szövetségével együtt fordult a miniszterelnökhöz, az igazságügyi miniszterhez és a kormányparti frakciók vezetőihez.

Az igazságügyi miniszter válaszlevelében elismerte, hogy törvénymódosításra van szükség. Mivel a végrehajtások a szabályozás problémái miatt nem állnak le, a PVOE-val együtt támogatást kértünk a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségétől. Kérésünkre a TÖOSZ körlevelet tett közzé internetes honlapján, melyben felhívta az önkormányzatok figyelmét a szabályozás problémáira, továbbá közzétette a Bankszövetségnek és a PVOE-nak azt a kérését, hogy a törvény módosításáig hátralévő időszakban az önkormányzatok oly módon segítsék a kialakult helyzet megkönnyítését, hogy a rendelkezésükre álló határidőt lerövidítve a lehető legkorábban nyilatkozzanak arról, hogy élnek-e elővásárlási jogukkal.

5.7 Lakásért életjáradék

A Magyar Aktuárius Társaság megküldte állásfoglalását a biztosítási kockázatokról és a lakásért életjáradék szerződésekről. Az Aktuárius Társaság állásfoglalásában azt hangsúlyozta, hogy a lakásért életjáradék szolgáltatást nyújtó szervezetek tartalmában az életbiztosításhoz hasonló, és hasonló kockázatot hordozó tevékenységet folytatnak, s emiatt indokolt lenne, hogy a tevékenység folytatásához hasonló személyi, tárgyi és tőkekövetelmények kapcsolódjanak, mint az életbiztosító társaságok esetében. Az állásfoglalásra meghozott válaszokban kifejtettük, hogy egyetértünk azzal, hogy az ilyen típusú tevékenység jogilag szabályozott és felügyelt módon történjen, az ügyfelek hosszú távú érdekeit is biztosító garanciák mellett. Információink szerint a jogszabály előkészítése megkezdődött a Pénzügyminisztérium és a PSZÁF keretében.

5.8 Az állami kezességvállalás rendje

A Pénzügyminisztérium megküldte véleményezésre az állam által vállalt kezesség előkészítésének és a kezesség beváltásának eljárási rendjéről szóló kormányrendelet tervezetét. A rendelet az államháztartási törvény legutóbbi módosításához kapcsolódik, továbbá az Állami Számvevőszék és a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal által javasolt kiegészítéseket, illetve módosításokat tartalmazza. A rendelet tervezettel kapcsolatban a bankok számos észrevételt tettek, amelyek közül néhány alapvető ellenvéleményt tartalmazott. Kifogásolták pl., hogy a jogosult bank köteles vizsgálni a kötelezett részére beváltott hitelcél teljesülését. Kifogásoltuk az adatszolgáltatási kötelezettség indokolatlan kiterjesztését és számos pontosító észrevételt fogalmaztunk meg a rendelet szövegével és a melléklettel kapcsolatban. Kértük, hogy a rendelet kihirdetése és hatályba lépése között hosszabb időt biztosítsanak a jogalkalmazó felkészülésére és a banki belső szabályzatok módosítására.

5.9 Alkotmánybírói határozat

A Magyar Bankszövetség 2002. márciusában indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben kérelmet terjesztett elő a Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény kisajátítási tvr.-t módosító rendelkezései és néhány egyéb rendelkezése, valamint a Termőföldről szóló törvény bizonyos rendelkezései és a termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlásának részletes szabályairól szóló kormányrendelet, az NFA vagyonyilvántartásának szabályairól szóló kormányrendelet egyes rendelkezései, továbbá a birtokpolitika elveiről szóló kormányhatározat alkotmányellenessége megállapítását kérve.

A beadvány ügyében 2006. február 21-i dátummal született írásbeli határozat. A határozat a nemzeti földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény 8.§ (3) bekezdésének, valamint a kisajátításról szóló 1976. évi 24. tvr. 4.§ (1) bekezdés p) pontjának alkotmányellenességét

állapította meg, s azokat a határozat kihirdetése napjával megsemmisítette. Egyéb kérdésekben a beadványt az Alkotmánybíróság elutasította, részben azért, mert a kifogásolt rendelkezések az időközbeni jogszabály módosítások során megváltoztak.

5.10 Az adatvédelmi biztos direkt marketing célú adatkezeléssel kapcsolatos állásfoglalása

Az adatvédelmi biztos állásfoglalást adott ki, amelyben kifogásolta a hitelintézetek direkt marketing célú adatkezelési gyakorlatát. Álláspontja szerint a Hpt. 201.§ (5) bekezdése szerint a hitelintézet csak annak az ügyfelének küldhet reklámanyagot, aki ezt külön kéri. Ezt az álláspontját az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ekt.) 14.§-ára alapozta, amely szerint elektronikus úton csak az igénybe vevő előzetes hozzájárulásával lehet elektronikus hirdetést küldeni. Véleménye szerint a Hpt. és az Ekt. rendelkezései közötti ellentmondást úgy kell feloldani, hogy a Hpt. veszi át az Ekt. szabályozását.

Az adatvédelmi biztosnak írt levelünkben kifejtettük, hogy az álláspontja nem veszi kellően figyelembe a banküzem sajátosságait és a hitelintézetekre vonatkozó egyéb szabályozást, illetve azt, hogy a direkt marketing törvény jóval megengedőbb olyan szervezetekkel szemben, amelyek ellenőrizetlenül, mindenféle felügyelet nélkül reklámanyagot küldhetnek postai úton. Véleményünk szerint a Hpt. és az Ekt. inkább az általános és különös viszonyában van egymással. Az adatvédelmi biztos válaszában azt közölte, hogy fenntartja álláspontját, így valószínűleg csak jogalkotási úton lehet a problémát megoldani.

5.11 Inkasszó hamis bírósági ítélet alapján

Az egyik tagbank és a Nemzeti Nyomozó Iroda Gazdaságvédelmi Főosztálya 2006. októberében megkereste a Bankszövetséget amiatt, hogy új típusú bűncselekmény van elterjedőben: a hamis vagy hamisított bírósági ítélettel benyújtott inkasszó. Felhívtuk a tagszervezetek figyelmét a jelenségre és rendkívül hasznos javaslatokat kaptunk arra vonatkozóan, hogy milyen intézkedések lennének alkalmasak az ilyen bűncselekmények megelőzésére. Rövidtávon a bírói ítéletek valóságának, tartalmának ellenőrzését javasolták a kollégák, hosszabb távon pedig az inkasszó szabályozásának átfogó felülvizsgálatát. Az ezzel kapcsolatos összefoglaló anyagot megküldtük a banki jogász kollégáknak.

Javaslatainkkal megkerestük a Pénzügyminisztériumot, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumot, valamint az Országos Igazságszolgálati Tanácsot. Az IRM nem zárkózott el a módosítás elől, konkrét intézkedés azonban még nem történt, ezért ismételten felvettük az OIT-tal és az IRM-mel a kapcsolatot.

5.12 Elidegenítési és terhelési tilalom földhivatali bejegyzése

A fenti kérdésben jogszabály-módosítási kezdeményezéssel fordultunk a Pénzügyminisztériumhoz. A problémát az okozta, hogy az ingatlan-nyilvántartási törvény szerint az e törvényben felsorolt jogokon és tényeken kívül csak törvény rendelheti el más jog vagy tény ingatlan-nyilvántartási bejegyzését. E rendelkezésre hivatkozással a földhivatalok egy része elutasította a lakáscélú támogatásokról szóló 12/2001.(I.31.) Korm. rendelet alapján a Magyar Állam javára vonatkozó elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzését.

Javasoltuk a Pénzügyminisztériumnak, hogy a kormányrendeletben szabályozott, államot megillető elidegenítési és terhelési tilalmat az államháztartási törvény rendezze. A PM eleget téve kérésünknek: a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi CXXI. törvénybe iktatta be az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény kiegészítését. Az Áht. egy újabb 109/L.§-sal bővült, mely szerint: „A külön jogszabályban meghatározott lakásépítési kedvezménnyel, fiatalok otthoneremtési támogatásával és a megelőlegező kölcsönrel összefüggésben az állam javára jelzálogjogot és annak biztosítására szolgáló elidegenítési és terhelési tilalmat kell az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezni.” Az új rendelkezés 2007. január 1.-től hatályos.

III. BANKSZÖVETSÉGI RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK

1. Bankszövetségi konferencia a Basel II és a Nemzetközi számviteli sztenderdek (IFRS) kapcsolatáról

A Magyar Bankszövetség konferenciát szervezett tagbankjai számára a Bazel II és az IFRS számviteli szabványok kapcsolatáról, és a hazai szabályozási környezet állapotáról. A szakmai találkozó célja az volt, hogy fórumot, lehetőséget adjon a már meglévő eredmények, illetve vélemények cseréjére, valamint kérdések felvetésére, egyrészt a jogszabályalkotóknak, a felügyeleti szervnek, és az e témában tanulmányokat készítő, elemzéseket végző tanácsadóknak, másrészt a tagbankok szakértőinek, akik már megkezdték a követendő módszerek és a technikai megfelelés kidolgozását.

A konferencián a Pénzügyminisztérium Pénzügyi Szolgáltatások főosztályának vezetője a tőkekövetelmény-direktíva (CRD) céljáról és a hazai átültetés aktuális helyzetéről tartott előadást. A PricewaterhouseCoopers Kft. szakértői a Bazel II és a Nemzetközi pénzügyi beszámolási sztenderdek (IFRS) kapcsolatát ismertették, és több lényeges és kezelendő problémát tártak fel. A banki szférában jelentős vita zajlik a hitelvesztésekre, a képzendő értékvesztésre vonatkozó IFRS előírások, illetve a tőkeszükségletek számításával kapcsolatos Bazel II követelmények, a várható veszteségre vonatkozó céltartalék-képzési előírások közötti kapcsolódási pontokról és összefüggésekről. A szakértők felhívták a figyelmet, hogy bár számos követelmény előírás nagyon hasonló a két szabályban, nem szabad szem elől téveszteni, hogy az IFRS, illetve a Bazel II célja alapvetően eltérő.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) Közgazdasági, kockázatértékelési és szabályozási igazgatóságának ügyvezető igazgatója felügyeleti szempontból mutatta be a CRD-IFRS adatszolgáltatás kapcsolatát.

A Pénzügyminisztérium Számviteli főosztályának főosztályvezető-helyettese a CRD vonatkozásában a számviteli értékelési előírásokról szólt. A szakértő szerint az irányelv bevezetésével nem változnak meg a mérlegtételek számviteli értékelését befolyásoló feltételek. Magas szintű döntés született arról, hogy az egyedi éves beszámolókra Magyarországon egyelőre nem lehet alkalmazni az IAS/IFRS szabályokat.

2. Konzultáció az ügyfél-tájékoztatás uniós szabványához való csatlakozásról

A Gazdasági és Versenyhivatal egy lakáspiaci vizsgálata kapcsán ajánlásokat fogalmazott meg a Bankszövetség részére, amelyek az ügyfelek jobb – hitelfelvétel előtti – tájékoztatását szolgálják. Ezt segítené elő az uniós országok bankjai által már régóta önkéntesen alkalmazott ügyfél-tájékoztatási szabvány, az ún. Kódex. A Pénzügyminisztérium ugyancsak nyomatékkal ajánlotta a bankok és a Bankszövetség figyelmébe az EU hivatalos Ajánlásával is megerősített szabványt. Részben ezek hatására, a Bankszövetség Elnöksége is megfontolásra ajánlotta a tagbankok részére a Kódexhez való csatlakozást.

A Bankszövetség által szervezett konzultáción, amelyre meghívta az összes lakáshitelezéssel foglalkozó tagbankját, felkérte előadónak a Kódex bevezetése előtt álló FHB képviselőit. A konzultáción a bankok betekintést kaphattak a megvalósítás részleteiről. Ugyanakkor az is kiderült, hogy több uniós bank feleslegesnek, túlzottnak tartja az ügyfeleknek a Kódex által

ajánlott mélységű informálását, de a többség egyértelműen hasznosnak ítélte és alkalmazza is a napi gyakorlatban. Az önkéntes csatlakozás is felvet kérdéseket (hiszen nincs szankcionálási lehetőség az előírásokat be nem tartó bankokkal szemben), de az EU-s hitelintézetek úgy vélik, hogy a legrosszabb önkéntes szabályozás is jobb a hatóság által kidolgozott, s keményen betartatott szabálynál.

A konzultációkat követően a lakáshitelezéssel foglalkozó hazai bankok meghatározó hányada jelezte, hogy csatlakozik a Kódexhez.

3. Az Országgyűlés Rendészeti és Honvédelmi Bizottságának kihelyezett ülése

A Magyar Bankszövetség 2006-ban is kiemelten kezelte a bankbiztonság kérdését, ezért is kezdeményezte, hogy az Országgyűlés Honvédelmi és Rendvédelmi Bizottsága kihelyezett ülést tartson a Bankszövetségben.

A parlamenti képviselők három kérdéskörben hallgattak meg előadást és kaptak részletes tájékoztatást: a bankbiztonság helyzetéről - nemzetközi összehasonlításban - Magyarországon, a fizikai bankbiztonság, az elektronikai védelem, valamint az internetes mobil és kártya üzletág biztonsági kérdéseiről.

A megbeszélésen a Bizottság kifejezte: támogatni fogja a Bankszövetség konkrét javaslatait, a bankbiztonságot érintő jogszabályok egyes pontjainak korrekcióját illetően (pl. a pénzmosás bűncselekmény gondatlanságból történő elkövetésének megszüntetése).

4. Bankszövetségi munkacsoportok ülései

4.1 A Kommunikációs Munkabizottság ülése

A Kommunikációs Bizottság tagjai áttekintették a 2006. évi kommunikáció kiemelt témáit és a stratégia főbb elemeit. A tagok hangsúlyozták az együttműködés, a kölcsönös tájékoztatás fontosságát. A Bankszövetség 2006-ban több sajtótájékoztatót, sajtóbeszélgetést tartott, s erősítette kapcsolatait a sajtóval. Ezzel is igyekezett hozzájárulni a bankrendszer társadalmi elfogadottságának a növeléséhez, a bankokkal szembeni előítéletek elosztatásához.

A Magyar Bankszövetség középtávú (2007-2012) stratégiai tervében a kommunikáció fontos szerepet kapott. A Bizottság foglalkozott a 2007. évi kommunikációs programmal, amelynek súlyponti területei a bankellenes közfelfogás visszaszorítása, a bankok és az ügyfelek közötti kapcsolat normáinak a kialakítása és közvetítése, az ügyfelek informáltságának a javítása, a fogyasztóvédelem erősítése, a bankbiztonság növelése.

4.2 Bankbiztonsági munkacsoport

2006. december 7-i ülésén újjáalakult a Magyar Bankszövetség Bankbiztonsági Bizottsága, amely elfogadta új Szervezeti és Működési Szabályzatát. Ennek értelmében a bizottságon belül a korábbi három helyett négy munkacsoport működik:

- Compliance Munkacsoport (idetartozik a pénzmosás és a bennfentes kereskedés elleni küzdelem),
- Csalás elleni Munkacsoport,
- Fizikai biztonság Munkacsoport,
- Információtechnikai (IT) biztonsági Munkacsoport.

A Bankbiztonsági Bizottság újabb két évre Jakab Pétert, a Magyar Külkereskedelmi Bank igazgatóját választotta elnökéül, az egyes munkacsoportok pedig maguk választanak majd vezetőt. Az ERSTE Bank új székházában megtartott ülés meghívott vendége Gönczöl Katalin professzor asszony, az Országos Bűnmegelőzési Bizottság (OBMB) elnöke volt, akivel a bűnmegelőzési stratégia aktuális kérdéseiről folytattak kerekasztal-beszélgetést a résztvevők.

Az értekezlet jó alkalomnak bizonyult a bankok állítólagos negatív lobbizásának tevékenységére vonatkozó tévhitek eloszlatására: a móri vérengzést követően nagy elszántság mutatkozott a bankbiztonsági normák jogszabályba iktatására, amire végül nem került sor. A jogalkotás azonban nem a bankok állítólagos ellenállásán bukott meg, sőt a bankok jogi kötelezés nélkül azóta is alkalmazzák az akkor kidolgozott biztonsági normákat. Sikerült nyilvánvalóbbá tenni az OBMB számára a biztonsági szakma szolgáltatói és megrendelői oldala közötti érdekülönbségeket is. Gönczöl Katalin hangsúlyozta a megkezdett párbeszéd folytatásának szükségességét, és felkérte a bankbiztonsági szakma megrendelői oldalát, hogy képviseltesse magát az OBMB-ben.

Az IT Biztonsági Munkacsoport az elektronikus fizetések biztonságának növelése érdekében tevékenykedik. Az elektronikus bankolás területén az elmúlt időszakban újabb visszaélési módok jelentkeztek. Az interneten keresztüli adatlopásokból (phishing) eredő visszaélések mellett megjelent a finomabb módszerekkel operáló pharming, amely a meghamisított web oldalakra akkor is képes átirányítani a felhasználót, ha az nem egy népszerű, sokak által gyakran látogatott oldalon felajánlott lehetőségek közül választja ki a név rákattintásával a felkeresni kívánt internetes oldalt. Amikor a „trójai program” elindul, akkor a felkeresni kívánt bank weboldalai helyett meghamisított oldalak töltődnek le a felhasználó számítógépére.

Az egyre szervezettebbé váló támadások miatt elengedhetetlenül fontos a bankok biztonsági szakembereinek az együttműködése a csalások visszaszorítása érdekében. Ebbe a munkába a rendőrségen kívül olyan biztonságtechnikai szakembereket és nemzetközi szervezetekkel kapcsolatot tartó hazai intézményeket is be kell vonni, amelyek képesek segítséget nyújtani a banki szakembereknek. Az információtechnológia rohamos fejlődése lehetővé teszi azt, hogy a bankok az ügyfeleknek egyre többféle elektronikus fizetési megoldást ajánljanak, az ügyfelekre bízva a sokféle ajánlat közül a számukra legkedvezőbb kiválasztását.

4.3 Fraud Fórum

A Bankbiztonsági Munkabizottság munkacsoportjainak tevékenységét kiegészítve, a bankkártyás visszaélések csökkentése érdekében, a hazai bankok kártyás üzletágaiban dolgozó biztonsági szakemberek önkéntesen szerveződve, havi rendszerességgel Fraud Meeting megbeszéléseket tartanak. A havonta más-más banknál rendezett összejöveteleken a csoport tagjai kicserélik információikat a bankkártyás üzletággal szemben, főképp az ATM és POS hálózatokon elkövetett visszaélésekről. Ezek az információk hozzájárulnak ahhoz, hogy a biztonsági szakemberek időben megtegyék azokat a védelmi intézkedéseket, előkészületeket, amelyekkel elejét vehetik annak, hogy a külföldi bankkártyás visszaélésekhez hasonló esetek a hazai piacon is elszaporodjanak.

5. Bankkártya Fórum

Folytatódtak 2006-ban azok a megbeszélések a bankkártyás üzletágban érintett tagbankjaink között, amelyeken arról kellett dönteniük a résztvevőknek, hogy új Visa illetve MasterCard Fórumot hozzanak-e létre, vagy szigorúbb szabályokon nyugvó, de továbbra is egy szervezet, a Bankkártya Fórum kereti között vitassák meg az üzletággal kapcsolatban felvetődő problémákat, fejlesztési kérdéseket. Márciusban a Fórum tagjai új vezetőt választottak, Dudásné Szarka Évát Braun Csaba váltotta föl a Bankkártya Fórum élén. Év végére körvonalazódni látszott az, hogy egy szervezet, a korábbinál pontosabb és szigorúbb szabályok szerint működő Bankkártya Fórum létrehozása mellett teszi le a bankok többsége a voksát.

6. Nemzetközi zálogjogi szeminárium

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium 3 napos szemináriumot tartott neves hazai és nemzetközi szakértők részvételével az új Polgári Törvénykönyv tervezetének zálogjoggal foglalkozó fejezeteiről. A rendezvény megrendezéséhez más szervezetek mellett a Magyar Bankszövetség is nyújtott anyagi támogatást.

A szemináriumon több banki jogász kolléga részt vett, azt megelőzően pedig a tervezetet készítő szakértőkkel vitattuk meg a tervezet új szabályozási megoldásait.

A bankok több aggályuknak adtak hangot. Kifogásolták azt, hogy az új Ptk. megtiltana a szerződéses viszonyokban a Ptk.-ban nem szabályozott, nem dologi jellegű biztosítékok alkalmazását, ami idegen a Ptk. szabályozási megoldásaitól. Kifogásolták az önálló zálogjog megszüntetését, azt, hogy a tervezet nem foglalkozik a zálogjog értékpapírosításának kérdésével. A nemzetközi szemináriumon elhangzott hozzászólások és írásban is megküldött észrevételek felhívták a figyelmet arra, hogy ha nem kerül a javaslat jelentős mértékben átdolgozásra, az a gyakorlatban a zálogjog alkalmazásának jelentős elnehezedéséhez vezethet.

7. Konzultáció az új Polgári Törvénykönyv vitára bocsátott első két könyvről

A Bankszövetség 2006 májusában konzultációt szervezett az új Ptk. tervezetének első két könyvről: a bevezető rendelkezésekről és a személyek jogát tartalmazó könyvről. A Ptk. elkészült könyveit az Igazságügyi Minisztérium nyilvánosan közzéteszi a honlapján, és az érdeklődő szakmai közönség észrevételeket tehet. A konzultációra meghívtuk az IM Polgári Jogi Kodifikációs Főosztálya munkatársát, aki összefoglaló előadást tartott a Ptk. előkészítésének folyamatáról, a bevezető rendelkezésekről, a jogi személyek általános szabályairól, a személyhez fűződő jogokról, az egyesületek, alapítványok szabályozásáról. A konzultáció széles érdeklődést váltott ki, a további fejezetekkel folytatni fogjuk az előadás és konzultáció sorozatot.

8. Bankvezetők vacsorája

A Magyar Bankszövetség 2006 decemberében régi hagyományt elevenített fel, amikor a tagbankok vezetői részére Karácsony előtti évváró vacsorát rendezett. A kötetlen hangulatú rendezvény lehetőséget teremtett arra, hogy a megjelent 35 magyar bank első számú vezetője személyesen találkozzon, véleményt cseréljen a bankokat kölcsönösen érdeklő kérdésekről. A vacsorán részt vett a PSZÁF elnöke, valamint az MNB alelnöke is.

IV. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

1. Bankfelügyeleti Bizottság - tőke megfelelési munkacsoport

1.1. A tőkekövetelmény direktíva (CRD) bevezetése

Az európai pénzügyi szabályozás 2006 évi legfontosabb eseményének azt tekinthetjük, hogy június közepén a Tanács és a Parlament elfogadta a CRD végleges változatát a fordításokkal együtt, s a szöveg kihirdetésre került az unió hivatalos lapjában (Official Journal). A megegyezés szerint a tagállamoknak 2007 kezdetéig kellett átvenniük az új szabályokat. A sztenderd módszert és az alap IRB módszert választó intézmények eldönthették, hogy 2007-ben a Bázeli I, vagy az új CRD előírásait alkalmazzák-e, míg a CRD - ideértve a fejlett IRB módszert is - 2008 januárjától kötelezően alkalmazandó.

Az irányelv konzisztens és következetes bevezetése érdekében már 2005 decemberében megkezdte működését az Európai Bizottság CRD bevezetésért felelős csoportja (CRD Transposition Group, melynek feladata, hogy megvitassa és megválaszolja a direktívával kapcsolatban felmerülő értelmezési és technikai jellegű kérdéseket. Ezen kívül az EBF is elektronikus fórumot (clearing house) működtet a CRD bevezetése során felmerülő problémák megvitatására. A nemzetközi tőkeegyezmény (Bázeli II) egységes implementálását ugyanakkor a Bázeli Bizottság Akkord Bevezetési Csoportja² hivatott biztosítani.

1.2 Az összeolvadások és felvásárlások felügyeleti engedélyezésével kapcsolatos direktíva-módosítások

Az Európai Bizottság a jelenlegihez képest lényegesen javítani szeretné az összeolvadások és felvásárlások (M&A) felügyeleti jóváhagyási folyamatának jogi biztonságát, egyértelműségét és átláthatóságát a hitelintézeti, a biztosítási és a befektetési szolgáltatási szektorban. Ennek érdekében a Bizottság javaslatot tett a szektorokra vonatkozó direktívák fenti szellemében történő módosítására. A módosítások rövidítik a felügyelet számára az egyes tranzakciók jóváhagyására szabott határidőket, megfogalmazzák azokat az ismérveket, amelyek alapján az M&A tranzakciókra vonatkozó kérelem elutasítható, és részleteiben szabályozzák az engedélyezési folyamatot.

A témában illetékes képviselő (rapportőr) novemberi jelentését követően, decemberben a soros Elnökség kompromisszumos javaslattal élt. Az együttdöntési követelménynek megfelelően az ECON januárban, míg a parlament márciusban határoz a javasolt direktíva-módosításokról.

1.3 CEBS³

A CEBS tevékenységének a középpontjában 2006-ban a CRD alkalmazási szabályainak a kidolgozása, illetve az Európai Bizottság felkérésére végzett szakmai tanácsadás (nagykockázatok, saját tőke) állt.

² Accord Implementation Group (AIG)

³ Committee of European Banking Supervisors: Európai Bankfelügyeleti Bizottság

A széles körben lefolytatott konzultációkat követően számos **irányelvet**, illetve **útmutatót véglegestek**. Így megjelent a CP3 és a CP9 (a felügyeleti felülvizsgálati folyamatra és a felügyeleti együttműködésre vonatkozó) konzultációs dokumentumok végleges változata. Ugyancsak nyilvánosságra hozták a hitel- és működési kockázat kezelési és mérési rendszerek értékeléséről és elismeréséről szóló (CP10) konzultációs dokumentum végső változatát. Közreadták továbbá a banki könyvi kamatkockázat kezelésére, illetve a koncentrációs kockázat kezelésének technikai aspektusaira (CP11) és a kiszervezésre vonatkozó (CP2) útmutatókat, a stressz tesztet érintő kiegészítő technikai útmutatót (korábban CP12), valamint a COREP és a FINREP újra szerkesztett változatait. A fentiekén túl a Bizottság publikálta annak a vizsgálatnak az eredményét, amely bemutatja, hogy az IFRS bevezetés hatásait kivédeni kívánó CEBS által kidolgozott prudenciális szűrők hogyan befolyásolták a bankok szabályozói tőkéjét és mérlegfőösszegét.

A 2006-ban a CEBS az Európai Bizottság felkérésére áttekintette a **nagykockázatokkal (LE)** kapcsolatos felügyeleti, illetve piaci gyakorlatokat. A CEBS a kérdéskört érintően kérdőíves felméréseket végzett a tagországi felügyeletiek és a piaci szereplők körében, amelynek tapasztalatait májusban, illetve augusztusban publikálta. A felügyeletet illetően a CEBS az egyes országok gyakorlatában megmutatókozó azonosságokra és különbségekre (a nagykockázat definíciója, a szabályozás alkalmazási köre, a kockázatok azonosítása és monitoringja, a nagykockázati limitek, jelentési kötelezettség) összpontosította figyelmét. A nagykockázatok iparági kezelésére vonatkozó tanulmány részletesen foglalkozik az egyedi nagykockázat (single name concentration risk) mérésével és kezelésével, az egyéb (ágazati, földrajzi) koncentrációs kockázat mérésével és kezelésével, a kitettség kiszámításával, a kapcsolt ügyfelek meghatározásával és monitoringjával, a csoport szintű közelítéssel, a kockázat csökkentő eszközökkel, a kapcsolódó vállalatirányítási kérdésekkel és jelentési kötelezettséggel, valamint a szabályozási környezettel. A nagykockázatokkal kapcsolatos vizsgálatok az Európai Bizottság (második) felkérésére 2007-ben is folytatódnak

Június végén a CEBS közzétette a **saját tőkére** (own funds) vonatkozó - nemzeti felügyeletiek, illetve piaci szereplők körében végzett - felméréseinek az összegzését. Az eredmények szerint az egyes tagországokban a saját tőkére vonatkozó előírások alapvetően egyezők, az eltérések a tőkekövetelmény direktíva által biztosított rugalmasságból, a helyi piacok sajátosságaiból, az adózási és társasági jogok, illetve a prudenciális közelítésmódok nemzeti különbségeiből adódnak. A felmérésben kiemelten kezelt hibridek (tőke és adósság vonásokat egyaránt mutató instrumentumok) alapvető tőkeelemekbe való beszámíthatóságát illetően a tagországok nagy többsége alkalmazza a Bázeli Bizottság által 1998-ban megszabott 15%-os plafon értéket. A piaci szereplők körében végzett felmérésből kiderült, hogy az európai piacokon a becslések szerint mintegy 60 Mrd Euró hibrid instrumentum van forgalomban, s a piac gyorsan bővül, mind az ilyen tőkeelemek mennyiségét, mind változatosságát tekintve. Ugyanakkor a piac fejlődésének határt szabhat a kibocsátott eszközök komplexitása, bonyolultsága, különösen a lakossági befektetők körében.

A fentiekkel összefügg, hogy ugyancsak az Európai Bizottság felkérésére (a Solvency II projekt keretében) a CEIOPS⁴ összehasonlította a bankok és a biztosítók tőkeszámítását, a tőkeszámítás során figyelembe vehető elemeket. A legfontosabb különbség a fizetőképességi mutató konszolidált (csoportszintű) számításában van, illetve abban, hogy a biztosítók a fizetőképességi mutató egyedi szintű számításánál figyelembe vehetik a csoportszinten jelentkező diverzifikációs hatást.

⁴ Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors: Európai Biztosítás és Önkéntes Nyugdíjpénztár Felügyeleti Bizottság

Mindezekén túl a CEBS kiemelten kezeli „harmadik szintű bizottságok”⁵ közötti együttműködést, melynek keretében közös munkaprogramot alakítottak ki az információ-megosztás, tapasztalatcsere a felügyeleti együttműködés, a felügyeleti korlátok csökkentése jegyében.

Az EBF 2006-ban is megkülönböztetett figyelemmel kísért kapcsolatokat ápolta a CEBS-szel, tevékenyen részt vett a konzultációs folyamatokban, részletesen és írásban véleményezte a különböző dokumentumokat, jelentős hatást gyakorolva azok végső tartalmára. A CEBS nagykockázatokkal és saját tőkével kapcsolatos technikai tanácsadását az EBF saját munkacsoportok alakításával és működtetésével is segítette.

1.4 A nemzetközi tőkeegyezménnyel (Bázel II) kapcsolatos USA-beli fejlemények

Az illetékes szabályozó hatóságok a végrehajtott mennyiségi hatásvizsgálat (QIS4) eredményei alapján már 2005-ben bejelentették, hogy a Bázel II egyezmény USA-beli bevezetése késedelmet szenved az eredeti Bázel II megállapodáshoz képest. 2006 elején az amerikai szenátus kötelezte a Kormányzati Számadási Hivatalt (GAO)⁶, hogy a bevezetést megelőzően végezzen alapos vizsgálatot a Bázel II tőkeszabályok lehetséges hatásait illetően.

A tervezetthez képest jelentős késéssel, szeptemberben hivatalosan is közreadták és konzultációra bocsátották az NPR⁷ szabályozásra vonatkozó javaslatot, melynek véleményezési periódusa egybeesett a Basel IA szabályok megvitatásával és január közepéig tartott. Ez utóbbi szabályok lényegében megfelelnek a Bázel II-ben szereplő sztenderd módszernek, de a működési kockázatot nem veszik figyelembe. A kereskedési könyvre külön NPR szabályozást készítenek. Az NPR újdonsága, hogy – a korábbi deklarációkkal ellentétben – a kötelezően a Bázel II alá tartozó, nemzetközileg aktív nagybankoknak megengedné a sztenderd módszer alkalmazását. Ugyanakkor a FDIC⁸ vezetője felvetette az áttételi ráta világszintű bevezetését. Ezzel szemben az EBF több lehetséges fórumon is szót emelt, hiszen egyértelmű visszalépést jelentene a Bázel II kockázat érzékeny megközelítéséhez képest.

Az európai és az amerikai piacon egyaránt aktív bankok számára komoly problémát jelent, hogy a CRD és az NPR között számos lényeges eltérés (bevezetési időpontok, nem teljesítés (default) definíció, a paraméterekre vonatkozó definíciók és stressz becslések különböző értelmezése, csoporton belüli kockázatok kezelése stb.) van, amelyek kezelése nem tisztázott. A bankok feltétlenül szeretnék elkerülni, hogy a megfelelés érdekében meg kelljen duplázniuk rendszereiket. Az Európai Bizottság megpróbált rendszerszerű megoldást találni a különbségek áthidalására, a FED ugyanakkor egyedi megegyezéseket szorgalmazott, ami versenysemlegességi problémákat vethet fel.

⁵ CEBS, CESR és CEIOPS: a banki, az értékpapír piaci és a biztosítási - nyugdíjpénztári felügyelet bizottságai

⁶ Government Accountability Office – az ottani számvevőszék

⁷ Notice of Proposed Rulemaking: a Bázel II egyezmény USA-beli bevezetését célzó szabályozás

⁸ Federal Deposit Insurance Corporation: Szövetségi Betétbiztosítási Testület

1.5 A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS⁹) dokumentumok

A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság 2006-ban is számos publikációt adott közre a bankfelügyeleti elvek és az új tőkeegyezmény egységes értelmezése és bevezetése érdekében. Közülük a legfontosabbak:

- A vendor termékek használata a Bazel II IRB keretében
- A BCBS effektív bankfelügyeletre vonatkozó alapelvei¹⁰
- Módszertan a BCBS effektív bankfelügyeletre vonatkozó alapelveihez¹¹
- A QIS5 eredményei
- Home-host információ csere a hatékony Basel II bevezetés érdekében¹²
- A belső minősítés szerinti módszer (IRB) use teszt-je: Háttér és alkalmazás¹³
- Az AMA gyakorlati használatára vonatkozó megfigyelések¹⁴
- Tanulmányok a hitelkockázat koncentrációjáról¹⁵

A dokumentumok megtalálhatók a Bizottság honlapján www.bis.org.

2. Számviteli Bizottság

Az Európai Bankföderáció (EBF) Számviteli Bizottsága (Accounts Committee) Budapesten tartotta 62. ülését, amelyen 18 ország bankszövetsége és banki szakértője vett részt.

Az ülésen - többek között - a valós érték meghatározásával (Fair value measurement) foglalkozó munkacsoport vezetője ismertette a banki szakemberek által kidolgozott, a valós értékelést kockázati összetevők alapján megközelítő ún. Component approach módszer jellemzőit. A modell lényegében az alkalmazott valós érték opciónak egy fejlettebb, kiterjedtebb változata. Jobb, objektívebb megközelítést ad a kevésbé mobilizálható eszközök valós értékelése tekintetében, és a jelenleg is alkalmazott kockázatkezelési gyakorlathoz közelebb hozza az IAS 39 szabályait.

A bizottság arra az álláspontra jutott, hogy a módszer még nem tekinthető véglegesen kidolgozott formának, a javaslat további finomítást és szakmai egyeztetést igényel.

Élénk vita alakult ki a lengyel szakértők által indítványozott és már több hónapja szakértői egyeztetésen lévő Loan Commissions (Hiteldíjak) néven futó javaslat körül, ami lényegében a lakossági hitelek díjszámolása során az IAS 18 és IAS 39 közti ellentmondásokból adódó elszámolási problémákra hívja fel a figyelmet. Megoldásként pedig javasolja a szabályok módosítását oly módon, hogy a problémát jobban kezelő amerikai (US GAAP) szabályok épüljenek be az IAS/IFRS szabályozásba. A lengyel indítvány IASB felé küldendő írásos anyagával szemben a belga szövetség több ellenérvet hozott fel, és nem javasolta az IASB felé való továbbküldést. A bizottsági tagok többsége a belga véleménnyel értett egyet és végül az a döntés született, hogy a lengyel javaslat az IASB helyett először az európai audit szakértői szervezet (FEE) felé legyen elküldve, és amennyiben nem jön kielégítő válasz, akkor a számviteli bizottság újra tárgyalja meg a követendő lépést.

⁹ Basel Committee on Banking Supervision

¹⁰ Core Principles for Effective Banking Supervision, April 2006

¹¹ Core principles Methodology BCBS Oktober 2006

¹² Home-host information sharing for effective Basel II implementation June 2006

¹³ The IRB Use Test: Background and Implementation Sept 2006

¹⁴ Observed range of practice in key elements of Advanced Measurement Approaches (AMA) BCBS Oct 2006

¹⁵ Studies on credit risk concentration BSBC Nov 2006 WP No: 15

Az IASB által még el nem fogadott és a banki szakemberek által régóta szorgalmazott és a befogadás érdekében folyamatosan kiegészítés, illetve átdolgozás alatt lévő kamatrés fedezeti modellel (IMH) kapcsolatban ismertetésre került, hogy a javaslatot kidolgozó szakértői munkacsoport a korábban a számviteli bizottság által lehetséges megoldásként javasolt cash-flow fedezeti termék megközelítés iránt nyitottá vált, és elérhetővé teszi a dokumentum átdolgozott változatát. Egyetértés volt abban, hogy a bizottság készítsen felmérést arról, hogy konszolidált éves beszámoló jelentésben (consolidated financial statement) számszerűen hány bank alkalmazza az IAS 39 tekintetében az Európában befogadott, fedezeti ügyletek nélküli (hedge carve-out) változatot. Tájékoztatásként elhangzott, hogy az IIF (Institute of International Finance) kidolgozott egy, a fedezeti elszámolások hatékonysági követelményének megfelelését (effectiveness requirement) megkönnyítő javaslatot.

3. Adózással foglalkozó bizottság

Európában a **pénzügyi és biztosítási szolgáltatások ÁFA kötelezettségének** jogszabálya jelentős reform előtt áll. Az 1977-ben elfogadott, a forgalmi adózás területén irányadó 77/366/EGK irányelv megérett az átalakításra. Az Európai Bizottság megkezdte az ÁFA-mentességet élvező pénzügyi és biztosítási szolgáltatások felülvizsgálatával és újradefiniálásával kapcsolatos jogfejlesztő munkát. Az EBF szakértői folyamatosan konzultálnak az Európai Unió Adózási- és Vámunió Főigazgatóságával (DG TAXUD), és az EBF adóügyi bizottságon belül külön munkacsoport foglalkozik a részletek kidolgozásával. A bankszektor számára különösen fontos az átalakítás, egyrészt a folyamatosan fejlődő pénzügyi szolgáltatások Európán belül egységes besorolása érdekében, másrészt a pénzügyi szektor költségteher csökkentése miatt. Ez pedig abból ered, hogy a beszerzésekhez kapcsolatosan megfizetett ÁFA-t nem tudják levonni, azt költségként kell elszámolni a tárgyi mentes szolgáltatás miatt. Az európai kontinensen működő nemzetközi bankcsoportok versenyhelyzetét - összemérve más kontinensek piacával - hátrányosan érinti az ÁFA miatt jelentkező költségteher. Az európai bankok számára fontos lenne, hogy mielőtt megoldás szülessen.

Magyarországon a Pénzügyminisztérium felkérte a Bankszövetséget a szakmai együttműködésre. A munkaanyaggal kapcsolatban észrevételeztük, hogy a pénzügyi szolgáltatások tekintetében a jelenlegi módosítás az általános elvnel szigorúbb feltételt szab, mert ahhoz, hogy a fő szolgáltatáshoz kapcsolódó mellékszolgáltatás is ÁFA-mentes lehessen, a mellékszolgáltatásnak még szükségszerűnek és nélkülözhetetlennek (necessary and essential) is kell lennie. Több szolgáltatás értelmezésénél hivatkozás történik más közösségi jogszabályban, irányelvben megfogalmazott definícióra, amely egyrészt egységesíti a közösségen belüli fogalmi kört, másrészt viszont a felhasználók számára bonyolítja az ÁFA irányelvben való eligazodást. Emellett sok az új, nem definiált kifejezés, amelyeket javasoltunk tisztázni. Indítványoztuk továbbá, hogy a listákban felsorolt szolgáltatásoknál sokkal több legyen a konkrétan megjelölt szolgáltatás típus, néhány hiányzó típusra felhívtuk a figyelmet, és kiegészítést, pontosítást javasoltunk.

Az EBF adóügyi bizottsága 2006-ban is kiemelten foglalkozott a **megtakarítások adózásával (Saving Directive)** összefüggő gyakorlati kérdésekkel, problémákkal. Európa országai kíváncsian várták az első év adatait, hogy megismerjék állampolgáraik milyen volumenű megtakarítást tartanak külföldön, és mely országok a kedvelt befektetési helyek. Az irányelv bevezetése az európai bankszektorban jelentős költséggel járt és az első évi tapasztalatok alapján világosan látszik, hogy meg kell újítani, finomítani a hatályos irányelv

előírásait. Európai szakértői vélemények szerint a tagországoknak érdeke, hogy a szabályozás továbbfejlődjön és a jövőben mind földrajzilag (Európán kívül az ázsiai kontinensre is), mind tárgykörében bővüljön (a kamatjövedelmeken kívül kiterjedjen a tőkejövedelmekre, osztaléokra, biztosításokra) az irányelv hatóköre.

Európában megkezdődtek az **egységes konszolidált társasági adóalap (Common Consolidated Corporate Tax Base)** bevezetésével kapcsolatos előkészületek. Szakértői vélemények szerint legalább 5 éves bevezetési időszak szükséges a részletek tisztázásához. Európában nem minden ország üdvözli az egységes adóalap kialakítását: Anglia kifejezetten ellenzi, ugyanakkor Németország támogatja a kezdeményezést. Az egységes konszolidált társasági adóalap kialakításánál nem szabad figyelmen kívül hagyni az ezzel szoros kapcsolatba hozható másik, egy az OECD által folyamatban lévő munkaprogramot, amely a nemzetközi nagyvállalatok különböző országokban lévő tartós vállalkozásai közti jövedelemelosztással foglalkozik (attribution of profits to permanent establishments). Az eddig elkészített munkaanyagokból már világosan látszik, hogy elég széles a harmonizálandó témakörök listája.

Az Európa Tanács kiadta az elszámoló ár dokumentációra vonatkozó ajánlását. Európán belüli cél az egységes követelmény-rendszer felállítása: kevesebb adminisztratív akadály, egyszerűsítés a multinacionális cégek és a kis- és középvállalkozások számára. A dokumentáció kialakításánál egyebek mellett fő szempont, hogy az adóellenőrzéshez kellően részletes információt nyújtson (tartalmazza pl.: a csoport felépítését, a csoporton belüli szolgáltatások jellemzőit, a pénzügyi és számlázási folyamatokat), illetve a kapcsolt vállalkozásoknál a független felek közti ár-megállapítási módszer bizonyítva legyen (jelölve legyen a választott módszer) és a költségminimalizálás is fontos szempont (pl.: ne szabályozzanak olyan tevékenységet, amit nem végeznek). A javaslat szerint a multinacionális cégcsoport készítsen egy darab egységes dokumentációs szabványt az összes csoporttagra, és e mellé több, országonként különböző, ország-specifikus dokumentációs szabványt. Az ajánlás következtében valószínű, hogy az ezzel kapcsolatos 18/2003 évi, a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló hazai, pénzügyminiszteri rendelet is módosításra kerül a jövőben.

4. Fizetési Rendszerek Bizottsága (PSC)

Az Európai Bankföderáció Fizetési Rendszerek Bizottsága (PSC) ülésein kiemelt hangsúlyt kapott az Egységes Euró Fizetési Térség, a SEPA megvalósítását támogató új irányelv helyzetének megvitatása. A tervek szerint 2006 végére az Európa Tanácsnak és a Parlamentnek egy olvasatban kellett volna elfogadnia azt az új direktívát, amely egyrészt korszerűsíti a jelenleg érvényes, alapvetően fogyasztóvédelmi jellegű szabályokat, másrészt megfelelő jogi háttérrel nyújt az alapvetően banki önszabályozás keretében létrejövő SEPÁ-nak. Az irányelv a finn elnökség alatt nem nyerte el végleges formáját, a jogalkotás átcsúszik 2007-re, s így veszélybe kerülhet a SEPA 2008. évi indulása, hiszen a szabályok beépítése az országok jogrendjébe hosszabb időt vesz igénybe.

A tagszervezetek részletesen megvitták az EU Bizottság bankkártya-jelentését, amely éles támadást intézett a tagországok bankkártya-finanszírozási gyakorlata, különösen az interchange díj alkalmazása ellen. A tagországok rögzítették, hogy e díj valós költséget takar, s megszüntetése torzíthatja az ár- és megtérülési viszonyokat. A résztvevők úgy döntöttek, hogy a Bankföderáció lépjen föl a bizottsági megállapítások ellen s kérték a tagszervezeteket, hogy megfelelő alapon információkkal segítsék e munkát.

A bankszámla-hordozhatóságát az EU Bizottság olyan lényeges kérdésnek tekinti, amely alapvető hatással lehet a banki gyakorlatra is, ezért az ezzel kapcsolatos kérdések szintén szerepeltek a PSC témái között. A munkacsoport tagjai közül többen osztják azt a véleményt, hogy a bankok közötti verseny erősödése, a banki ügyfelek bankváltási hajlandósága nem a bankszámla hordozhatóságának megvalósításán múlik. A banki ügyfelek körében megfigyelhető az a tendencia, hogy nem csupán egy bankhoz kötődnek, hanem a különféle szolgáltatásokat azoktól a bankoktól veszik igénybe, amelyek számukra a legkedvezőbb feltételeket ajánlják. Az Európa szerinti egységes feltételek és szabályok szerint használható SEPA fizetési módok könnyíteni fogják az ügyfél bankválasztással kapcsolatos döntéseit.

5. Kommunikációs Bizottság

Az Európai Bankföderáció Kommunikációs Bizottsága Berlinben tartotta 30. ülését, amelyen elhangzott, hogy törekedni kell a bankszektor általános megítélésének javítására. Ezt a törekvést és szándékot segíti a bankok társadalmi felelősségének növelése. A társadalmi felelősség és felelősség vállalás témája magában foglalja az etikai magatartás kérdéskörét is. E célból összefoglalásra és megfogalmazásra kerül egy „ethical performance best practice” című anyag, amely iránymutatásul és segédanyagként felhasználható a nemzeti bankszövetségek ilyen irányú munkájában.

A Bankföderáció a társadalmi felelősségvállalás (Corporate Social Responsibility) legfontosabb témáit kérdőív formájában megküldi a nemzeti bankszövetségeknek, majd a válaszok alapján összeállít és kiad egy olyan összefoglaló anyagot, amely jól hasznosítható a tagszövetségek számára.

Az Európai Bankföderáció folyamatosan tájékozódik arról az aggályos és nem elfogadható gyakorlatról, miszerint az USA hatóságai a SWIFT-től adatokat kérnek banki átutalásokról. Az érintett bankok és a bankok ügyfelei erről nem kaptak és továbbra sem kapnak tájékoztatást. Az ügyben az Európai Unió és a belga kormány is vizsgálatot folytat. A jelenlegi helyzetről – mely szerint a vizsgálódás tárgya az, hogy adatvédelmi szempontból ki illetékes – a Föderáció a tájékoztató anyagot adott ki.

A Kommunikációs Bizottság bejelentette, hogy elkészült a Bankföderáció éves elemzése a bankablásokról és a bankok elleni erőszakos cselekményekről, amelyet novemberben publikált. Az Európai Bankföderáció megváltoztatta megnevezésének rövidítését, ezen túl az angol elnevezés rövidítését (EBF) használja, és ennek megfelelően változik a logó is.

6. Szociális Ügyek Bizottság

A Bizottság megtárgyalta a demográfiai változások bankszektort érintő vonatkozásait. Egy kérdőíves felmérés eredményei szerint a bankok, annak ellenére, hogy még mindig vonzó munkahelyek, kezdenek veszíteni munkaerő-vonzó képességükből. Versenytársként jelentkeztek az informatikai területek. A bankoknak egyre nehezebb jó képességű, szakképzett munkaerőt találniuk egyes (pl. call center, back office, stb.) területekre. Külön problémát jelent a régi és az új foglalkoztatottak közötti megfelelő arány kialakítása.

Az Európai Bizottság munkaerőre vonatkozó un. Zöld Könyvének ajánlásai számos problémát vetnek fel. Nem lehet eltekinteni a nemzeti sajátosságoktól, ezért az Európai Bankföderáció

további megfontolások figyelembe vételét tartja indokoltnak, emiatt a Zöld Könyvvel kapcsolatos állásfoglalását egy későbbi időszakban alakítja ki.

Az Európai Unión belül a munkaerőpiac legfontosabb kérdése a rugalmasság és a biztonság (flexicurity) egyidejű biztosítása. Ennek számos vetülete van, amelynek felmérésére az Európai Bankföderáción belül külön munkacsoport alakult.

Az új, német Elnökség, programja szerint, a szociális ügyekre nagy hangsúlyt kíván helyezni, de alapvetően az eddig elkezdett munkát kívánja folytatni. A foglalkoztatottság növelésére, a munkahelyek biztonságának erősítésére különös figyelmet fordítanak. Törekednek a szociális minimum erősítésére, a szociális sztenderdek elfogadására. A flexicurity (rugalmasság és biztonság) jelenleg nincs szabályozva, amiből a közeljövőben sok tennivaló adódik.

7. Lakossági Bankügyek Bizottság

A bizottság részben az uniós jogalkotási folyamatban szereplő kérdésekkel, részben újonnan felmerülő problémákkal foglalkozott. A Fogyasztási hitelekéről szóló irányelv tervezete ugyan az EU jogalkotás záró szakaszába lépett, a bankoknak gondot okozó szabályozási pontok száma azonban változatlanul nagy, ráadásul ezek a kérdések a szabályozás alapelemeit érintik. A Bizottság megszavaztatta tagjait, hogy a soros Elnökségnek írandó levélben milyen prioritásokat alkalmazzon a felmerült problémák tekintetében.

A Jelzáloghitelezésről készülő szabályozás során az EU Bizottsága (Commission) az un. Fehér Könyv előkészítésébe kezdett; egyrészt egy szakértői bizottságban a jelzáloghitelezés finanszírozási kérdéseit vitatják meg, másrészt a hitelezők és a fogyasztóvédők közreműködésével tárgyalják meg a tervezett szabályozás fogyasztóvédelmi vonatkozásait. Különösen ez utóbbi területen lassú az előrehaladás, s eltérőek az álláspontok a lakáshitelezést megelőző ügyfél-tájékoztatás alkalmazott szabványáról (KÓDEX).

A bankszámla *átírányíthatóságának* kérdését a többség úgy ítélte meg, hogy nemzeti szinten lényegében rendezettnek tekinthető a probléma, mert az országok nagy részében átírányíthatóak a bankszámlák az új bankhoz. A számlaszám *hordozhatóságának* kívánalmát, különösen a tagországok között, egyértelműen túlzottnak ítélték a résztvevők.

Érdekes, új témaként tárgyalta a bizottság az un. „Class Action” kérdéskörét. Ez az USA-ban napi gyakorlatként funkcionáló, de az unió több tagországában (Svédország, Németország) is használt olyan peres, fogyasztóvédelmi eljárás, amellyel a bíróságok összekapcsolhatnak magánszemélyek által egyedileg indított, hasonló, vagy azonos ügýtípusokra vonatkozó fogyasztói panaszokat megtestesítő pereket, s általános, minden érintettre érvényes ítéleteket hozhatnak.

8. Bankbiztonsági munkacsoport

A bankok fizikai biztonságával foglalkozó munkacsoport elemezte a nemzeti bankszövetségek által szolgáltatott adatokból összeállított 2005. évi európai bűnügyi statisztikát.

A bűnesetek számát és a banki veszteségek nagyságát tekintve javuló tendenciákról lehetett beszámolni, ugyanakkor elszaporodtak a pénzzállítók és az ATM-ek elleni támadások. Várható volt, hogy a bankfiókok biztonsági színvonalának emelkedése más területekre tereli a

bűnözőket. Bár a bankok egy része kiszervezte e tevékenységeit, a pénzellátás zavarai visszahatnak a bankok megítélésére.

A bankfiókok biztonságát különböző módszerekkel folyamatosan növelik. Ugyanakkor új, veszélyes módszerként értékelték a bankalkalmazottak családjának túszul ejtését, amelyre vonatkozóan több ország biztató ellenmódszerekről is beszámolt.

Szóba került a bűnözés nemzetközi jellegének erősödése (különösen a bankkártya-csalásoknál), ugyanakkor az adatok azt mutatták, hogy a bankok elleni bűnügyi statisztikák erősen nemzeti jellegűek, vagyis nem térnek el az adott ország bűnügyi trendjétől.

V. EGYÉB

1. Együttműködési Szerződés az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvánnyal

A Magyar Bankszövetség Együttműködési szerződést kötött az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvánnyal, a magyar bankok szakképzésre fordítandó forrásainak a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását is megvalósító, célzott felhasználása érdekében, a „*Rajtkő Akció - Magyar bankok a hátrányos helyzetű fiatalok képzéséért*” elindítására.

Az akció célja, hogy a bankok szakképzési hozzájárulási kötelezettségüket, vagy annak egy részét, olyan, a törvényi feltételeknek megfelelő iskolák számára teljesítsék, amelyek felvállalják hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású fiatalok képzését.

Az Alapítvány vállalja, hogy felkutatja a támogatásra érdemes gyerekeket, családlátogatás során felméri helyzetüket és szüleik együttműködési készségét, továbbá helyszíni tájékozódás, óralátogatás, valamint a pedagógiai programok áttanulmányozása révén feltérképezi azokat az iskolákat, amelyek vállalják a hátrányos helyzetű gyerekek oktatását. Az Alapítvány által kiválasztott iskolákkal a támogató bankok kötnek szerződést.

Az Akció a magyar banki közösség közös megmozdulása, amely jól illeszkedik a bankok társadalmi felelősségvállalásának körébe.

MELLÉKLET**Elnökségi ülések**

Időpontok	Napirendi pontok
2006. január 16.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A SEPA létrehozása és a hazai fizetési rendszer 2. Tájékoztató a devizaalapú lakossági hitelek kockázatairól 3. A RÉŠ Szociális és Kulturális Alapítvány tevékenységének támogatása 4. A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróšág anyagi támogatása 5. Különfélék
2006. február 13.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Magyar Bankszövetség 2006. évi fő feladatai 2. A Magyar Bankszövetség 2005. évi gazdálkodásának alakulása, a 2005. I-XI. havi tényadatok és a decemberre várható előzetes adatok alapján 3. A Magyar Bankszövetség 2006. évi költségvetése 4. A GIRinfo adatszolgáltatási tevékenységének kibővítéséhez szükséges törvénymódosítás kezdeményezése 5. A Fizetési Rendszer Fórum (FRF) Szervezeti és Működési Szabályzatának (SZMSZ) módosítása 6. Különfélék
2006. március 6.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tájékoztató a GIRO Rt. középtávú feladatairól (Szóbeli) Meghívott: Legeza Péter, a GIRO Rt. Vezérigazgatója 2. Tájékoztató a hazai SEPA szervezet létrehozásának előkészületeiről Meghívott: Legeza Péter, a GIRO Rt. vezérigazgatója 3. Beszámoló a Magyar Bankszövetség 2005. évi tevékenységéről (a Testületi Ülés anyaga) 4. Javaslat a Magyar Bankszövetség 2006. évi tevékenységének fő irányaira (a Testületi ülés anyaga) 5. A Magyar Bankszövetség 2005. évi költségvetésének teljesítése (a Testületi ülés anyaga) 6. A Magyar Bankszövetség 2006. évi költségvetési javaslata (a Testületi ülés anyaga) 7. Előterjesztés a Magyar Bankszövetség tagdíjfizetési szabályzatának módosítására 8. Különfélék
2006. április 10.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A felügyeleti díjrendszer átalakítására vonatkozó PSZÁF-javaslatok várható hatása 2. Tisztújítás az Európai Pénzforgalmi Tanácsban (EPC), magyar képviselet 3. Különfélék
2006. május 8.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Magyar Bankszövetség javaslatai a költségvetési hiány mérséklésére, és az államháztartást érintő szerkezeti reformokra 2. A Magyar Bankszövetség 2006. évi kommunikációs programja 3. A Magyar Jelzálogbank Egyesület kérése 4. A Magyar Bankszövetség 2006. I. negyedévi gazdálkodásának alakulása 5. Javaslat a Számviteli – pénzügyi-gazdálkodási – Bizottság megalakítására 6. Különfélék

2006. június 6.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Magyar Bankszövetség Stratégiai terve 2. Tájékoztató a 2006. évi különadó várható alakulásáról 3. Javaslat a Magyar Bankszövetség jövőbeni tagdíjfizetési szabályzatának módosítására a bankcsoportként jelenlévő tagbankok miatt 4. Különfélék
2006. szept. 4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Magyar Bankszövetség Stratégiai terve 2. Tájékoztató a kamatadó bevezetésével kapcsolatos intézkedési folyamatokról 3. Tájékoztató a Magyar Bankszövetség 2006. I. félévi gazdálkodásának alakulásáról 4. Tájékoztató a Bankszövetség irodabérleti szerződésével kapcsolatos tárgyalásokról 5. Tájékoztató a Számviteli (Pénzügyi, gazdálkodási) Bizottság megalakulásáról 6. Tájékoztató a PricewaterhouseCoopers Kft.-vel kötött együttműködési szerződés meghosszabbításáról 7. Különfélék
2006. október 9.	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Bankszövetség Elnöksége és a Felügyeleti Tanács találkozáján felvetésre javasolt kérdések 2. A 2006. II. féléji sajtóbeszélgetés háttéranyaga (A főbb pénzügyi folyamatok 2006-ban) 3. Előterjesztés a felügyeleti kezdeményezésekkel kapcsolatos fogyasztóvédelmi kérdésekről 4. Tájékoztató a Magyar Működési Kockázati Adatbázis létrehozásáról 5. Tájékoztató a 2006. évi különadó várható alakulásáról 6. Tájékoztató a The Wall Street Journal megkereséséről 7. Tájékoztató a Bankszövetség irodabérleti szerződésével kapcsolatban 8. Különfélék
2006. nov. 6.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tájékoztató a Számviteli (Pénzügyi, gazdálkodási) Bizottság indítványáról 2. Tájékoztató az akciós lakáshitel THM számítási módszeréről 3. Előterjesztés az Európai Pénzforgalmi Tanács (EPC) tagdíjváltozásának hatásáról a Bankszövetség költségvetésére 4. Előterjesztés az Allianz Bank Zrt. belépésére 5. Különfélék
2006. dec. 6.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beszámoló a Magyar Bankszövetség 2006. III. negyedévi tevékenységéről 2. Az EPC 2007. évi tagdíja 3. Tájékoztató a Magyar Bankszövetség I-III. negyedévi gazdálkodásának alakulásáról 4. Tájékoztató a Magyar Bankszövetség portfólió-kezeléséről 5. Tájékoztató a 2006. évi különadó várható alakulásáról 6. Különfélék